

ස්ථානීය පාරිසරික සහ සමාජ කළමනාකරණ සැලැස්ම

(SSE & SMP)

ආපදා ස්ථානීය අංක 07
පොල්ගහවෙල බස් නැවතුම්පළ
කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කය – ගොනු අංක 4
2018 ඔක්තෝබර්

ශ්‍රී ලංකා නායයාම් අවම කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය
ආසියානු යටිතල පහසුකම් ආයෝජන බැංකුව
(AIIB)

සැකසුම:

පාරිසරික අධ්‍යයන සහ සේවා අංශය
ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානය
99/1, ජාවත්ත පාර
කොළඹ 05

Tel: 011-2588946, 011-2503431, 011-22500354

පටුන

1. හැඳින්වීම.....	1
2. නායයෑම් සිදුවූ ස්ථානයේ තොරතුරු සහ පිහිටීම පිළිබඳ විස්තරය.....	1
3. නායයෑම් උවදුරහි සිද්ධි විස්තරය.....	2
4. පවතින අවදානම අවම කිරීම සඳහා මේ වන විට ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග.....	4
5. නායයෑම් හා නායයාම් ආශීතව ඇති ප්‍රදේශ පිළිබඳ විස්තරය.....	4
6. ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් බලපෑම් ඇතිවිය හැකි අවට පරිසරයේ සංවේදී ඒකකයන් පිළිබඳ කෙටි හැඳින්වීමක්.....	5
7. ව්‍යාපෘතිය යටතේ යෝජිත පිළිසකර කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ගයන්.....	5
8. ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශයේ කාර්යයන් හා සම්බන්ධ සමාජ, පාරිසරික බලපෑම් හා අවදානම් හඳුනා ගැනීම	6
8.1 හිතකර බලපෑම.....	6
8.2 අහිතකර බලපෑම.....	6
8.2.1 ඉඩම් වලට හා ඉදිරි සංවර්ධන කටයුතු සඳහා පිවිසුම් මාර්ග අවහිර වීම.....	6
8.2.2 ශාක හා සත්වයින්ට සිදුවිය හැකි පාරසරික හා ජීව විද්‍යාත්මක බලපෑම.....	6
8.2.3 ප්‍රදේශයේ ජලවහන රටාවට සිදුවිය හැකි බලපෑම.....	6
8.2.4 පාංශු බාදනයේ බලපෑම සහ ගංඟා පතුලේ සිදුවන වෙනස්වීම්.....	6
8.2.5 ඉදිකිරීම් කටයුතු නිසා සිදුවන ජල දූෂණය මගින් ඇතිවිය හැකි බලපෑම.....	6
8.2.6 ඉදිකිරීම් කාලසීමාවේ දී අක්‍රමවත් (එලිමහන් ස්ථාන වල) වැසිකිලි භාවිතය නිසා ජලයට අපද්‍රව්‍ය එකතු වීමට ඇති ඇති හැකියාව.....	7
8.2.7 පහල ගංඟා ප්‍රදේශයේ ජලය භාවිත කරන්නන්ට සිදුවන බලපෑම.....	7
8.2.8 සන අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ ගැටළු.....	7
8.2.9 වායු දූෂණය හා සම්බන්ධ ගැටළු.....	7
8.2.10 ඉදිකිරීම් වලදී ඇතිවන ශබ්දය දූෂණය, කම්පන, පිපිරීම් වැනි තත්ත්වයන් හේතුවෙන් ගොඩනැගිලි වලට හා යටිතල පහසුකම් වලට සිදුවිය හැකි හානි.....	7
8.2.11 වැඩබිමේ සේවකයින් හා අවට ප්‍රදේශවාසීන් අතර ඇතිවිය හැකි නොසන්සුන් තත්ත්වයන්..	7
8.2.12 සේවක නේවාසික කඳවුරු සහ අනෙකුත් ස්ථානීය අවශ්‍යතාවයන්.....	7
8.2.13 ඉදිකිරීම් අතරතුර ප්‍රදේශවාසීන් වැඩබිමට පිවිසීම හේතුවෙන් ඔවුන්ට මුහුණ දීමට සිදුවිය හැකි අවදානම් තත්ත්වයන්.....	7
8.2.14 පුපුරණ ද්‍රව්‍ය සහ එවැනි වෙනත් අනතුරුදායක ද්‍රව්‍ය හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි අවදානම් තත්ත්වයන්.....	7
8.2.15 ඉදිකිරීම් කටයුතු හා මහජන ආරක්ෂාව: මාර්ගය භාවිතා කරන මගීන්ට ඇති අවදානම.....	8
8.2.16 ව්‍යාපෘති කාල සීමාව තුළ සේවක ආරක්ෂාව.....	8
9. මහජනතාව, අනෙකුත් පාර්ශවකරුවන් වෙනුවෙන් පවත්වා ඇති හෝ පැවැත්වීමට නියමිත උපදේශන සේවාවන්.....	8
9.1 අදාළ පාර්ශවකරුවන් සමග පැවති උපදේශන සේවාවන් වලදී ඇති වූ එකඟතාවයන් හා නිර්දේශයන් (යොමුව: ඇමුණුම III).....	8
10. විශේෂිත පාරිසරික හා සමාජීය බලපෑම්: ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානයේ විශේෂිත ක්‍රියාමාර්ග හෝ මැදිහත්වීම් අවශ්‍ය වන සමාජ, පාරිසරික බලපෑම් හෝ අවදානම් ඇතිවන අංශයන් ...	8

10.1 ජලය හෝ තෙත් බිම් සඳහා වන බලපෑම් (ඇල මාර්ග වල අපද්‍රව්‍ය එකතු වීමෙන් සිදුවන ගැටළු), නායයාම් ස්ථානයේ ඉදිකිරීම / පිළිසකර කිරීම තුළින් දිගුකාලීන බලපෑම් සහ වියහැකි බලපෑම් සහ අවදානම් තත්ත්වය.....	8
10.2 බාදන ක්‍රියාවලිය ආශ්‍රිත බලපෑම් හා ගංඟා පතුලේ සිදුවන වෙනස්වීම්	8
10.3 ප්‍රවාහන හා යටිතල පහසුකම් වලට සිදුවන බලපෑම් (විශේෂයෙන් තාවකාලිකව පිවිසුම් මාර්ග හා දුම්රිය මාර්ග අහිමි වීම, වාහන තදබදය).....	9
10.4 පොදු සේවා සැපයීමේදී පහල ප්‍රදේශයට සිදුවන බලපෑම් (ජල සැපයුම, අපද්‍රව්‍ය ඉවත් කිරීම, විදුලිය සැපයීම, ආදිය)	9
10.5 ඉදිකිරීම් භූමියට ආසන්නව වාසය නරන ඉහල හා මධ්‍ය වශයෙන් අතිවිය හැකි අවධානම් තත්ත්වයන් (නාය ඉහල ප්‍රදේශය, පහල ප්‍රදේශය හා පහල ගංඟා නිම්න ප්‍රදේශය)	9
10.6 නැවත ප්‍රතිස්ථාපනය කල යුතු ප්‍රදේශය තුල පිහිටා ඇති ව්‍යාපාර, කෘෂිකාර්මික බිම් සහ අනෙක් ස්ථාන.....	9
10.7 නාය ස්ථානයට අසලින්ම පිහිටි ඇති ව්‍යාපාර, කෘෂිකාර්මික බිම් සහ අනෙක් ස්ථාන.....	9
10.8 වැඩබිම් තුලට සාමාන්‍ය පුද්ගලයින් ඇතුළු වීමේ හෝ හරහා ගමන් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය.....	9
10.9 සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂාව පිළිබඳ ගැටළු - කොන්ත්‍රාත්කරුවන් සඳහා සම්මත ගිවිසුම් ඉක්මවා යන විශේෂිත H & S (සෞඛ්‍ය හා සුරක්ෂිතතා) ක්‍රමවේදයන්.	9
10.10 ළමා ශ්‍රමය සහ බලහත්කාරී ලෙස ශ්‍රමය යොදා ගැනීම.....	9
11 ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන අනුමැතීන් සහ විරෝධතා නොමැති බව.....	10
11.1 ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම.....	10
11.2 රජයේ ඉඩම් තුල ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අනුමැතිය ලබා ගැනීම.....	10
11.3 මධ්‍යයම පරිසර අධිකාරිය, වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තු අනුමැතිය.....	10
11.4 වෙනත් අනුමැතීන්.....	10
11.5 පුද්ගලික ඉඩම් හිමිකරුවන්ගෙන් අනුමැතිය ගැනීම / විරෝධතා නොමැති බව/ නීත්‍යානුකූලව බැඳුණු එකඟතාවයන්.....	10
12. පාරිසරික සමාජ කළමනාකරණ සැලැස්ම (ESMP) අංශ 8 සහ 10 හි හඳුනාගත් බලපෑම් සහ අවදානම කළමනාකරණය කිරීම හා බලපෑම් අවම කිරීම සඳහා වූ ක්‍රියාමාර්ග. මෙය ESM හි නිශ්චිත නිර්දේශ හා අවශ්‍යතා ලෙස ඇතුළත් කළ යුතුය.	11
12.1 නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම.....	11
12.2 මිනිසුන් ඉවත් කිරීම: ඉහළ අවදානමක් සහිත ප්‍රදේශවලින් හෝ ඉදිකිරීම් ස්ථානයට යාබදව පිහිටා ප්‍රදේශ වලින් පුද්ගලයින් ඉවත් කිරීමට කටයුතු කිරීම.....	12
12.3 භානියට පත් භෞතික ව්‍යුහයන් , යටිතල පහසුකම් ඉවත් කිරීම සඳහා ක්‍රියා පටිපාටිය.....	12
12.4 ව්‍යාපෘති කටයුතු හේතුවෙන් දේපල අහිමි - භාවිතයන් -භාණි වීම් සඳහා වන වන්දි ඉල්ලාසිටීම්	12
12.5 පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍ර සඳහා මහජනතාව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කල යුතුය....	12
12.6 සැලසුම් මත පදනම් වූ පාරිසරික සමාජීය/ කළමනාකරණ ක්‍රමවේදයන් සලකා බැලීම	12
12.7 ඉදිකිරීම් අදියර තුළ බලපෑම් අවම කිරීම	14
12.7.1 ඉදිකිරීම් අදියර තුළ කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ පාරිසරික හා සමාජ කළමනාකරණ අනුකූල වීම සඳහා වන ප්‍රමිතීන්.....	14
12.7.2 ස්ථානීය හානි අවම කිරීම.....	16
iv. මගීන් සහ මගීන් සඳහා ආරක්ෂාව	17

12.7.3 ව්‍යාපෘති ස්ථානය අධීක්ෂණය කිරීම	18
13. දුක් ගැනවිලි වලට සවන් දීම	19
14. තොරතුරු අනාවරණය කිරීම	19

ඇමුණුම් ලැයිස්තුව

ඇමුණුම I: ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශයේ චෝදන ඡායාරූපය	i
ඇමුණුම II: ආපදා තත්ත්වයේ ස්වභාවය හා උපදේශන අවස්ථා	ii
ඇමුණුම III: පාර්ශවකරුවන් සමග පැවැත්වූ සාකච්ඡා තුලදී අනාවරණය වූ විශේෂ කරුණු	iii
ඇමුණුම IV: රජයේ ඉඩම් හිමියන්ගෙන් හා පාරිසරික ආයතන වලින් අනුමැතිය ලබා ගැනීම සඳහා යෝජිත ක්‍රමවේදය	iii
ඇමුණුම v : අධ්‍යයන කණ්ඩායම	iv
ඇමුණුම VI: විමර්ශන ලැයිස්තුව	iv

රූපසටහන් ලැයිස්තුව

රූපය 1: යෝජිත නායයාම් අවම කිරීමේ ස්ථානයේ ගුගල් ඡායාරූපයන් සඳහා වැඩිදුර අධ්‍යය : යොමුව . ගුවන් ඡායාරූපය ඇමුණුම I යටතට ඇතුළත් කර ඇත	2
රූපය 2a: පොල්ගහවෙල බස් නැවතුම්පොළ	3
රූපය 2b: බස් නැවතුමේ පසුපස මායිමෙහි ඇති අස්ථාවර බෑවුම	3
රූපය 2c: හානි සිදු වූ ජල ටැංකිය හා ගොඩනැඟිල්ල	3
රූපය 2d: අවදානම් කලාපයේ පිහිටා ඇති අවදානම් නිවස	3
රූපය 3: නායයෑම් සිදුවූ ප්‍රදේශයේ භෞතික ලක්ෂණ සහ පිහිටීම පිළිබඳ දළ රූප සටහන	4

වගු ලැයිස්තුව

වගුව :1 අනුමැතීන් ලබා ගැනීම සඳහා නියමිත කාල සීමාවන්	11
වගුව 2: සැලසුම්කරණය අදියර පරිසර හා සමාජීය තත්ත්වය සලකා බැලීම	12
වගුව 3: ES & HS සමඟ අනුකූල වීම සඳහා කොන්රාත්කරුගේ අවශ්‍යතාව	14
වගුව :4 ස්ථානීය ES & HS අවම කිරීම සඳහා ගනු ලබන පියවර	16
වගුව 5: පාරිසරික හා සමාජ අධීක්ෂණ සැලසුම; ඉදිකිරීම් අදියර	18
වගුව 6 : තොරතුරු අනාවරණය කිරීමේ යෝජනා ක්‍රමය	19
වගුව 7: උපදේශන ආයතන මගින් රැස් කරන ලද තොරතුරු	20

කෙටි යෙදුම්

AIIB	ආසියානු යටිතල පහසුකම් ආයෝජන බැංකුව Asian Infrastructure Investment Bank
CEA	මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය Central Environmental Authority
DFC	වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව Department of Forest Conservation
DS	ප්‍රාදේශීය ලේකම් Divisional Secretary
DWLC	වන ජීවී දෙපාර්තමේන්තුව Department of Wild Life Conservation
EH & S	පරිසර හා සමාජ ආරක්ෂණ Environmental Health & Social
E & SU of PMU	පාරිසරික සමාජ ආරක්ෂණ හා ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ අංශය Environmental & Social Unit of Project Management Unit
E & S & H & S unit of PMU	ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකයේ පාරිසරික හා සමාජ සහ සෞඛ්‍ය සහ ආරක්ෂක ඒකකය Environmental & Social & Health & Safety Unit of Project Management Unit
ESMF	පාරිසරික හා සමාජ කළමනාකරණ රාමුව Environmental and Social Management Framework
ESMP	පාරිසරික සමාජ කළමනාකරණ සැලැස්ම Environmental Social Management Plan
SSE & SMP	නිශ්චිත පාරිසරික සහ සමාජ කළමනාකරණ සැලැස්ම Site Specific Environmental and Social Management Plan
GN	ග්‍රාම නිලධාරී Grama Niladhari
GOSL	ශ්‍රී ලංකා රජය Government of Sri Lanka
GSMB	භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ හා පතල් කාර්යාංශය Geological & Mines Bureau
NBRO	ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානය National Building Research Organization
RDA	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය Road Development Authority

1. හැඳින්වීම

ශ්‍රී ලංකා රජය ආසියානු යටිතල පහසුකම් ආයෝජන බැංකුව (AIB) හා සම්බන්ධ වෙමින් එම බැංකුවේ මූල්‍ය ආධාර මත ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් 6ක දිස්ත්‍රික්ක 11ක නාය යෑම් සිදුවන ස්ථාන පිළිසකර කිරීමේ ව්‍යාපෘතියක් ආරම්භ කර ඇත. මෙම ව්‍යාපෘතිය පරිසරික හා සමාජ ආරක්ෂණමය වශයෙන් AIB බැංකුවේ හා ලංකා රජයේ නීතිරීතිවලට අනුකූලව සිදුවිය යුතුය. ව්‍යාපෘතියේ ස්වභාවය සහ එහි ක්‍රියාවලිය සැලකිල්ලට ගනිමින් AIB බැංකුව අපේක්ෂා කරන පරිදි ඔවුන්ගේ පාරිසරික හා සමාජ ආරක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති වලට අනුකූල වන පරිදි පාරිසරික සහ සමාජයීය කළමනාකරණ රාමුවක් (ESMF) සකසා ඇත.

පාරිසරික සහ සමාජයීය කළමනාකරණ රාමුවහි (ESMF) අරමුණු වන්නේ ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී AIB බැංකුවේ ආරක්ෂණ ක්‍රමවේද සහ ජාතික පාරිසරික හා සමාජ ප්‍රඥප්තිය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශයන් සැපයීමයි. ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනය වශයෙන්; ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානය (ජා.ගො.ප.ස.) සමස්ත ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් සකස් කරනු ලබන පාරිසරික හා සමාජීය කළමනාකරණ රාමුව, ව්‍යාපෘතියට අදාළ පාර්ශවයන් ඒ ආකාරයෙන්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම සහතික කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

පාරිසරික , සමාජ , සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂණ තත්ත්වයන් ව්‍යාපෘති ස්ථානයෙන් ස්ථානයට වෙනස් වන එබැවින් එවැනි වෙනස් වන නිශ්චිත තත්ත්වයන් පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීම වැදගත් වේ. එමනිසා පාරිසරික සහ සමාජයීය කළමනාකරණ රාමුවට අනුව පාරිසරික සහ සමාජයීය ඇගයීම් සඳහා එක් එක් නායයාම් ස්ථානයට විශේෂිත වූ පාරිසරික හා සමාජ කළමනාකරණ වාර්තා (SSE & SMP) සකසා ඇත. එම ස්ථානයේ විශේෂිත පාරිසරික සහ සමාජ කළමනාකරණය පිළිබඳ සැලසුම් මගින් විශේෂිත පිළිසකර ක්‍රමවේදයන්, සෞඛ්‍ය, සමාජ සහ ආරක්ෂණ කළමනාකරණය සම්බන්දයෙන් සලකා බැලිය යුතු අංශයන් පිළිබඳ ඉදිකිරීම් සහ මෙහෙයුම් කාලය තුළ අවශ්‍ය මග පෙන්වීම් ලබාදෙනු ඇත.

පොල්ගහවෙල බස් නැවතුම්පොළ පිටුපස බෑවුම් ප්‍රදේශය නායයාම් අවම කිරීමේ ස්ථානය සඳහා වන විශේෂිත පාරිසරික සහ සමාජ කළමනාකරණ සැලසුම මෙය වන අතර ගැඹුරු පාරිසරික හා සමාජ තක්සේරුවක් මගින් මෙම සැලැස්ම සකස් කර ඇත.

- ව්‍යාපෘතියට අදාළ කලාපයේ සංවේදී පාරිසරික හා සමාජීය අංශ හඳුනා ගැනීම.
- ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් සැලකිය යුතු පාරිසරික හා සමාජීය බලපෑම් හඳුනා ගැනීම.
- හානිය අවම කිරීම උදෙසා පියවර යෝජනා කිරීම.
- මෙම ව්‍යාපෘතියට අදාළ වන සුදුසු පාරිසරික සහ සමාජ නිරීක්ෂණ අවශ්‍යතා තීරණය කිරීම.
- ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක වන අතරතුර අදාළ පාරිසරික නියාමනයන් හා ක්‍රියාපටිපාටීන් අධ්‍යයනය කිරීම.

2. නායයෑම් සිදුවූ ස්ථානයේ තොරතුරු සහ පිහිටීම පිළිබඳ විස්තරය

ස්ථාන අංකය 07, ගොනු අංකය-4, කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කය, පොල්ගහවෙල බස් නැවතුම්පොළ පිටුපස නායයාම්

ස්ථානීය තොරතුරු:

- i. වයඹ පළාතේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ පොල්ගහවෙල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ එපාකන්ද ග්‍රාම නිලධාරී වසමට මෙම ප්‍රදේශය අයත් වේ.
- ii. මෙම ස්ථානය පොල්ගහවෙල බස් නැවතුම්පල තුළ පිහිටා ඇත.
- iii. මෙම ස්ථානය පොල්ගහවෙල නගරයේ පිහිටා ඇති අතර එයට ආසන්නතම නගරය පොල්ගහවෙලට කිලෝමීටර 8.7 ක් පමණ දුරින් පිහිටි අලව්ව නගරයයි.
- iv. ස්ථානීය GPS අගය 7.336010 N හා 80.299569E වේ. (යොමුව: රූපය 1. ස්ථානයේ ගුගල් ඡායාරූපය.)
- v. ඉඩම් අයිතිය පළාත් පාලන හා පෞද්ගලික අංශයන්ට අයත් වේ.

රූපය 1: යෝජිත නායයාම් අවම කිරීමේ ස්ථානයේ ගුගල් ඡායාරූපය. යොමුව: වැඩිදුර අධ්‍යයනය සඳහා ගුවන් ඡායාරූපය ඇමුණුම 1 යටතට ඇතුළත් කර ඇත.

3. නායයුම් උවදුරහි සිද්ධි විස්තරය

පොල්ගහවෙල බස් නැවතුම්පොළ පසුපස මායිම වන කොන්ක්‍රීට් රැඳවුම් බිත්තියක් සහිත බැවුම 2018 මැයි මාසයේදී හදිසි බිඳ වැටීමකට ලක් විය. 1980 කාලයේ බැවුම කපා ඉවත්කර මතුපිට කාණු පද්ධතිය නිසියාකාරව පවත්වා ගැනීමත් බැවුම ශක්තිමත් කර ඇත. 2018 මැයි මාසයේදී ඇතිවූ අධික වර්ෂාව හේතුවෙන් බැවුමේ කොටසක් කඩා වැටී ඇත. එම බැවුමෙහි ඉහල ප්‍රදේශයේ පදිංචිකරුවන් සහිත නිවසක් පවතින අතර ඔවුන්ට සිද්ධිය වූ වහාම ඉවත් වන ලෙස දන්වන ලදී. පසුව නැවතත් ඔවුන් මුල් ස්ථානයෙහි පදිංචිය සඳහා පැමිණ ඇති නමුත් සිද්ධිය හැකි බැවුම් පැලුම් තත්ත්වයන් සහ අධික වර්ෂාපතන සිදුවීම් පිළිබඳ ඔවුහු සුපරීක්ෂාකාරී විය යුතු බව දැනුවත් කර ඇත.

සිදු වූ හානිය පිළිබඳ විස්තරය

වාචසනයෙන් නිවාස කිසිවකට හානි සිදුවී නොමැත. නිවාසවලට ජලය සැපයීම සඳහා සෑදූ බැවුම් ප්‍රදේශයේ ඉදි කරන ලද ජල ටැංකියට හා කුඩා ගොඩනැගිල්ලකට ද මේ හේතුවෙන් හානි සිදුවී ඇත. මෙම සිද්ධිය හේතුවෙන් කිසිදු ජීවිත හානියක් සිදු නොවූ අතර, සිද්ධිය සම්බන්ධයෙන් සිදු වූ වගා හානි ද දක්නට නොමැත.

රූපය 2a: පොල්ගහවෙල බස් නැවතුම්පොළ

රූපය 2b: බස් නැවතුමේ පසුපස මායිමෙහි ඇති අස්ථාවර බෑවුම

රූපය 2c: හානි සිදු වූ ජල ටැංකිය හා ගොඩනැගිල්ල

රූපය 2d: අවදානම් කලාපයේ පිහිටා ඇති අවදානම් නිවස

රූපය 2: නායයෑම සිදුව ඇති ප්‍රදේශයේ ඡායාරූප

රූපය 3: නායයෑම සිදුවූ ප්‍රදේශයේ භෞතික ලක්ෂණ සහ පිහිටීම පිළිබඳ දළ රූප සටහන

4. පවතින අවදානම අවම කිරීම සඳහා මේ වන විට ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග

පොල්ගහවෙල ප්‍රාදේශීය ලේකම්තුමාගේ ඉල්ලීම පරිදි ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානයේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික් කාර්යාලයේ කණ්ඩායමක් විසින් පොල්ගහවෙල බස් නැවතුම්පොළේ අවදානම් තත්ත්වය පිළිබඳ 2018.05.29 වන දින නිරීක්ෂණයට ලක් කර ඇත. එම වාර්තාවෙන් ටී. ඩී. කිවිල් මහතාගේ නිවසේ පදිංචිකරුවන් සඳහා අධික වර්ෂාව පවතින කාල සීමාවන් තුළදී ඉවත් කිරීමට නිර්දේශ කර ඇත. තව දුරටත්, බස් නැවතුමේ අනාරක්ෂිත ප්‍රදේශය භාවිතා නොකරන ලෙසත් අස්ථායී බන්ඩ් පවතින ස්ථාන භාවිතා කරන්නන් දැනුවත් කිරීමටත් වාර්තාව නිර්දේශ කර ඇත. බැවුමේ ඉහළ ප්‍රදේශය තුළ ජලාපවහන පද්ධතිය වැඩිදියුණු කිරීම, පවතින අවදානම අවම කිරීමට පියවරක් ලෙස නිර්දේශ කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, පරීක්ෂා කිරීමේ අවස්ථාවේ දී අනතුරු ඇඟවීමේ සලකුණු හෝ ජලාවහන පද්ධතියේ වැඩිදියුණු කිරීමක් හෝ වෙනත් ආකාරයක ප්‍රතිකර්මයක් දක්නට නොලැබුණි.

ඉවත් කිරීම: බැවුමේ ඉහළ පවතින නිවාසවල පදිංචිකරුවන් තාවකාලිකව ඉවත් කරන ලද නමුත් පසුව නැවත පැමිණ ඇත.

5. නායයෑම් හා නායයාම් ආශීතව ඇති ප්‍රදේශ පිළිබඳ විස්තරය

කුරුණෑගල කොළඹ මාර්ගයට යාබදව පිහිටි පොල්ගහවෙල දුටුගැමුණු හංදියේ පොල්ගහවෙල බස් නැවතුම්පොළ අසල බැවුම පිහිටා ඇත. බස් නැවතුම්පළ මගීන්ගේ කාර්යබහුල ස්ථානයක් වන අතර දිවා සහ රාත්‍රී කාලයන්හි බොහෝ මාර්ග වලට බස් රථ ධාවනය වේ. මෙම බස් නැවතුම්පොළ පිටුපස මායිම දිනපතා බස් රථ ගාල් කිරීමට ද භාවිතා කෙරේ.

සිද්ධිය වූ පසු බැවුමේ හැඩය වෙනස්වීමෙන්, බැවුමේ මුදුනෙහි පවතින ලිහිල් වූ පස හා ආතති පැලුම් හේතුකොටගෙන බැවුමේ ඉහළ මට්ටමේ ජල ගලායාම් ඇතිවීම නිසා ඉදිරි කාලයේදී බැවුම ඇද වැටීමට හෙවත් නායයෑමට බෙහෙවින් ඉඩ ඇත.

බැවුම් ස්ථායීතාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා කිසිදු ප්‍රතිකර්මයක් සිදු කර නොමැති නිසා බැවුමේ ඇතිවන කුඩා පරිමාණයේ බාදනීය තත්ත්වය හේතුවෙන් වුවද බැවුමේ අවපාතය වර්ධනය වන අතර එය කුඩා පරිමාණයේ සිට විශාල පරිමාණයේ අස්ථාවර බවකට හේතුවිය හැක. ඒ හේතුවෙන් බැවුමේ ක්ෂණික බිඳ වැටීම් සිදුවුව හොත් බස් නැවතුම්පොළ භාවිතා කරන මගීන්ට, එහි ජීවත්වන නිවැසියන්ට හා ඒ අවට පුද්ගලයන් බලපෑමට ලක් වේ

6. ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් බලපෑම් ඇතිවිය හැකි අවට පරිසරයේ සංවේදී ඒකකයන් පිළිබඳ කෙටි හැඳන්වීමක්

අස්ථාවර බැවුම අවට ප්‍රදේශය පොල්ගහවෙල නගරය තුළ පිහිටි, නාගරික, වාණිජ හා නේවාසික ප්‍රදේශයකි. කොළඹ-කුරුණෑගල ප්‍රධාන මාර්ගයට යාබදව පොල්ගහවෙල නගර මධ්‍යයේ පොල්ගහවෙල දුටුගැමුණු හංදියට මුහුණලා බස් නැවතුම්පොළ පිහිටා තිබේ. බස් නැවතුම විවෘත භූමියක මධ්‍යයේ පවතින විශාල ගොඩනැගිල්ලකි. විවිධ මාර්ග අටක ධාවනය වන බස් රථ මෙම බස් නැවතුම්පළ සිට තම ගමන ආරම්භ කරයි.

බස් නැවතුම්පොළ ඉදිරිපස ඇති ප්‍රධාන මාර්ගය සම්බන්ධවන මංසන්ධිය තැනිතලා භූමි ප්‍රදේශයක් වන අතර වාණිජ ප්‍රදේශයක් ලෙස සංවර්ධනය වී ඇත. මෙම සේවා මාර්ගයේ දෙපස ප්‍රදේශය තුළ සාප්පු හා ව්‍යාපාරික ස්ථාන පිහිටා ඇත. බස් නැවතුම්පළ පිටුපසින් උතුරු දිශාව දෙසට විහිදෙන කඳු මුදුනකි. පසුපස මායිම උඩින්, අවදානම් වූ බැවුම් වේ. බස් නැවතුම්පළේ අනෙක් පස ඉහල බැවුම පදිංචිකරුවන් සහිත නිවස කිහිපකින් සමන්විත වේ. නේවාසික ඉඩම් ඉහලින් ඇති දල බැවුමේ ඉහල ප්‍රදේශය ස්වභාවික වනාන්තරයක ආකාරයට හොදින් වැඩුණු ශාක වලින් සමන්විත වේ.

බැවුමේ ප්‍රදේශයෙහි සුදුසු නොවන අකාරයේ ඉඩම් පරිහරණයක් දැකිය හැකිය. බස් නැවතුම්පොළ ඉදිකිරීම හේතුවෙන් මතුපිට ජලාපවහන පද්ධතිය සංවර්ධනය වී ඇත. කෙසේ වෙතත් දුර්වල ජලවහනය (පස පිරවූ කාණු වැනි) බැවුම අස්ථාවර වීමට හේතු වේ. පහළ බැවුමේ වර්තමාන භූමි පරිභෝජනය ලෙස ප්‍රධාන වශයෙන් නාගරික ජනාවාස සහ ගස් කිහිපයක් සහිත ගෙවතු වගාවන් දක්නට ලැබේ. ඉහළ බැවුමේ දකුණු පස නිවාස සහිත ගෙවතු දක්නට ලැබේ.

අධ්‍යයන ප්‍රදේශය තුළ වනාන්තර ප්‍රදේශ, වනජීවී සංරක්ෂණ භූමි, පරිසර වශයෙන් සංවේදී වාසස්ථාන දක්නට නොමැත. පාරිසරික වශයෙන් වටිනාකමක් සහිත සැලකිය යුතු ස්ථානයන් දක්නට නොමැත. මෙහි භෞමික පරිසරය බොහෝ විට පහත්බිම් වැසි වනාන්තර වෘක්ෂලතා නියෝජනය කරන නමුත් එම ස්වභාවික පරිසරය ගෙවතු වල ගස් වගා කර තිබීම හේතුවෙන් වෙනස් වී ඇත.

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී එහි ඇති මූලික ඒකකයන්ට සහ සේවාවන්ට ඇතිවන අවධානම් තත්ත්වයන්

- i. බස් රථ සහ බස් නැවතුම්පොළ භාවිත කරන්නන්
- ii. ඉහල බැවුමේ පදිංචිකරුවන්
- iii. ව්‍යාපෘතිය මගින් බලපෑමට ලක්වන ප්‍රදේශය තුළ වර්තමාන ආර්ථික කටයුතු
- iv. බස් නැවතුමේ මහජන වැසිකිළිය

7. ව්‍යාපෘතිය යටතේ යෝජිත පිළිසකර කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ගයන්

ව්‍යාපෘතිය යටතේ බොහෝ දුරට බැවුම් වෙනස් කිරීම, නිවැරදි ජලවහනය සහ රඳවා තබා ගැනීමේ ව්‍යුහයන් වැඩිදියුණු කිරීම කෙරෙහි ඇත. මතුපිට ජලවහන කළමනාකරණය කොට නිසියාකාරව කාණු පද්ධති මගින් මතුපිට ජලවහනය අසල ඇති බොක්කුව වෙත යොමු කරන ස්ථාවර ව්‍යුහයන් ද ඇතුළත් වේ. තිරස් ජලාපවහන පද්ධතියක් හා සිරස් ජලවහන බිත්තියක් සමග සම්බන්ධ කිරීමෙන් ඇතිකෙරෙන උප ජලවහන පද්ධතියක් මගින් අස්ථායී කාන්දු වන ප්‍රදේශයෙහි භූගත ජල මට්ටම පහළ දැමීමක් සිදුකරනු ලැබේ. එලෙසම බැවුම්වල බන්ධි ස්ථායීතාව ශක්තිමත් කිරීම මගින් බැවුම ශක්තිමත් කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ.

8. ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශයේ කාර්යයන් හා සම්බන්ධ සමාජ, පාරිසරික බලපෑම් හා අවදානම් හඳුනා ගැනීම

8.1 හිතකර බලපෑම

මෙම බස් නැවතුම පොල්ගහවෙල නගරයේ ප්‍රධාන බස් නැවතුම් පොළයි. මෙහි සෑම දිනකම 04.30 සිට 22.30 දක්වා ක්‍රියාත්මක වන අතර මෙහි සිට නාරම්මල, රඹුක්කන, කුඩාගම, මාමන්ත යන මාර්ග 5 ක් තුළ බස් රථ 25ක් පමණ ධාවනය වේ. බස් නැවතුම්පළ කාර්යාල වේලාවන්, පාසල් කාලවල සහ සෙනසුරාදා දිනවල ඉතා කාර්යබහුල තැනක් වේ. වත්මන් අස්ථායී ස්ථාන ස්ථායීකරණය කිරීම, නිවාස, බස් රථ, මගීන්, හා නිවැසියන්ගේ ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම මෙම ව්‍යාපෘතිය මගින් සිදුවනු ඇත. එමගින් දැනට අස්ථාවර ඉඩම් ස්ථාවර කරනු ඇත. ඒ අනුව බැවුම ස්ථාවර වනු වේ. එම නිසා බස් නැවතුම්පළ වඩාත් සුරක්ෂිත පරිසරයක් වනු ඇත.

8.2 අහිතකර බලපෑම

නාය යාමට ලක් වීම නිසා දැනටමත් ප්‍රදේශයේ කායීයන් සීමා වී ඇත. එමනිසා, මෙම ප්‍රදේශයේ පහත දක්වා ඇති අහිතකර බලපෑම් ඉදිකිරීම් කාලයට පමණක් සීමා වී තිබිය හැක.

8.2.1 ඉඩම් වලට හා ඉදිරි සංවර්ධන කටයුතු සඳහා පිවිසුම් මාර්ග අවහිර වීම

බොහෝමයක් ස්ථායීකරණ කටයුතු තුවාන් ඩිල්ෂාඩ් කිච්චල් (Mr.Thuwan Dilshad Kichchil) මහතාගේ ඉඩමේ සිදු කරනු ලැබේ. ස්ථායීකරණ කටයුතු සිදු කරනු ලැබුවහොත් කපා ඉවත් කරන ලද බැවුම හා ආසන්න භූමිය උපයෝගී කර ගත හැකි අනාගත සංවර්ධන අවස්ථා ඔහුට අහිමි වනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, වත්මන් තත්වය යටතේ ඔහුගේ ඉඩම සංවර්ධනය කිරීම අනාරක්ෂිත වේ. ඔහුගේ ඉඩම දැනටමත් අනාරක්ෂිතව හා බලපෑමට ලක්ව ඇති බැවින් ව්‍යාපෘතිය යටතේ අවධානම අවම කිරීම සඳහා ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම යටතේ වන්දි නොලැබේ. ව්‍යාපෘතිය තුළ අවධානම අවම කිරීමේ ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යුහයන් ඔහුගේ බිම් කොටසක් තුළ සිදුවන අතර එය මුළු ප්‍රදේශයම ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා හේතු වේ. එය ඩිල්ෂාඩ් කිච්චල් මහතාගේ ඉතිරි ඉඩම් කොටස ආරක්ෂා කර ගැනීමටද හේතු වනු ඇත. එබැවින්, අවධානම් අවම කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය මගින් ඔහුට විශාල ප්‍රතිලාභයක් ලැබෙනු ඇත.

8.2.2 ශාක හා සත්වයින්ට සිදුවිය හැකි පාරිසරික හා ජීව විද්‍යාත්මක බලපෑම

බලපෑමට ලක් වූ බැවුමේ වෘක්ෂලතාදිය දැනටමත් විනාශයට ලක්ව ඇත. දැනටමත් අස්ථාවර හා කඩා වැටීමට ලක් වූ බැවුම් මත සිදුකිරීමට බලාපොරත්තුවන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාවන් මගින් භෞමික පරිසර පද්ධතිය මත ඇති වන බලපෑම් සැලකිය යුතු මට්ටමකින් අඩුය.

8.2.3 ප්‍රදේශයේ ජලවහන රටාවට සිදුවිය හැකි බලපෑම

ප්‍රදේශයේ ජලවහන රටාව කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් නොමැත

8.2.4 පාංශු බාදනයේ බලපෑම සහ ගංඟා පතුලේ සිදුවන වෙනස්වීම්

මෙම හානිය අවම කිරීමේ කටයුතු ප්‍රධාන වශයෙන් බැවුම් වෙනස් කිරීම, ජලවහනය වැඩිදියුණු කිරීම සහ රඳවා තබා ගැනීමේ ව්‍යුහයන් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරනු ඇත. එබැවින්, වැසි සහිත කාලගුණික තත්ත්වයන් හේතුවෙන් පොල්ගහවෙල නගරය තුළට බාදිත ජලය ගලා බැසීමක් සිදු වනු ඇත.

8.2.5 ඉදිකිරීම් කටයුතු නිසා සිදුවන ජල දූෂණය මගින් ඇතිවිය හැකි බලපෑම

ව්‍යාපෘති භූමියේ සිට 100 m දුරක ප්‍රදේශය ඇළ මාර්ග නොමැති බැවින්, ජලය දූෂණය කෙරෙහි ඇති බලපෑම ඉතා ඉහළ මට්ටමක නැත. සුන්බුන් ඉවත් කිරීම, කැණීම් කටයුතු හා බැවුම සකස් කිරීම වැනි කටයුතු වලදී එම සුන්බුන් සේදියාමෙන් අවසාධිත ජලය දිය පහරවල් හරහා පහළින් ඇති අතු ගංගා හා එම ප්‍රදේශ වල එකතු වීම සිදුවිය හැක. වර්ෂාකාලයේදී මෙම තත්වයෙහි වැඩිවීමක් සිදුවිය හැක.

8.2.6 ඉදිකිරීම් කාලසීමාවේ දී අක්‍රමවත් (එලිමහන් ස්ථාන වල) වැසිකිලි භාවිතය නිසා ජලයට අපද්‍රව්‍ය එකතු වීමට ඇති ඇති හැකියාව

මෙම භූමිය නාගරික ප්‍රදේශයක පිහිටා තිබීම නිසා ඉහල මට්ටමේ සනීපාරක්ෂක පහසුකම් පවතී. එබැවින් ඉහත කී බලපෑම අවම මට්ටමක ඇත.

8.2.7 පහල ගංඟා ප්‍රදේශයේ ජලය භාවිත කරන්නන්ට සිදුවන බලපෑම

ව්‍යාපෘති භූමිය ආසන්නයේ ජල මාර්ග නොමැති බැවින් ඉදි කිරීම් අදියර තුළ අපවිත්‍ර ජලය පරිසරයට මුදා හැරීමේදී විශාල බලපෑමක් සිදුනොකරයි.

8.2.8 සන අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ ගැටළු

ඉදි කිරීම් කාලසීමාව තුළ සන අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ යාන්ත්‍රණය නිසි පරිදි සිදුනොවුණහොත් පරිසර දූෂණයට හා පරිසරයට බලපෑම් ඇති විය හැකිය.

8.2.9 වායු දූෂණය හා සම්බන්ධ ගැටළු

වායු දූෂණයට දායක වන ඉදිකිරීම් කටයුතු අතර ඉඩම් පිරිසිදු කිරීම, ඩීසල් එන්ජින් ක්‍රියාත්මක කිරීම, කඩා දැමීම, ගිනි තැබීම, ගබඩා කිරීම, ඉදි කිරීම් ද්‍රව්‍ය ප්‍රවාහනය, ඉදිකිරීම් අපද්‍රව්‍ය හා විෂ සහිත ද්‍රව්‍ය (පිපිරුම් රසායන ද්‍රව්‍ය) ඉදිකිරීම් හේතුවෙන් කොන්ක්‍රීට්, සිමෙන්ති, දැව, ගල්, සිලිකා වැනි අධික දූවිලි උත්පාදනය වන අතර එය දිගු කාලයක් පුරා විශාල දුර ප්‍රමාණයකට ව්‍යාප්ත වී යා හැකිය. එම නිසා මෙම ව්‍යාපෘතිය අසල්වැසි ප්‍රජාවන්ට බලපානු ඇත. විශේෂයෙන් එදිනෙදා බස් නැවතුම්පොළ භාවිතා කරන්නන් මෙමගින් බලපෑමට ලක්වනු ඇත. වියළි කාලගුණික තත්වයන් තුළ මෙහි බලපෑම වැඩිවනු ඇත.

8.2.10 ඉදිකිරීම් වලදී ඇතිවන ශබ්දය දූෂණය, කම්පන, පිපිරීම් වැනි තත්වයන් හේතුවෙන් ගොඩනැගිලි වලට හා යටිතල පහසුකම් වලට සිදුවිය හැකි හානි

ඉදිකිරීම් උපකරණ වලින් ශබ්ද සහ කම්පන තත්වයන් අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. මෙම ප්‍රදේශය ආසන්නයේ ජීවත්වන ජනතාවට ශබ්දයෙන් බලපෑමක් ඇති විය හැක. එබැවින් මෙම ව්‍යාපෘතිය අසල්වැසි ප්‍රජාවට හා විශේෂයෙන් නිවාස හා බස් නැවතුම්පොළ භාවිත කරන්නන්ට බලපානු ඇත.

8.2.11 වැඩබිමේ සේවකයින් හා අවට ප්‍රදේශවාසීන් අතර ඇතිවිය හැකි නොසන්සුන් තත්වයන්

ඉදිකිරීම් ශ්‍රමිකයන්, නිවාසවල පදිංචිකරුවන් සහ බස් නැවතුම්පොළ භාවිත කරන්නන් යන සියල්ල පොදු ප්‍රවේශ මාර්ග හා පොදු වාහන නැවැත්වීමේ ස්ථාන භාවිත කිරීමෙන් ගැටුම් ඇතිවිය හැකිය.

8.2.12 සේවක නේවාසික කඳවුරු සහ අනෙකුත් ස්ථානීය අවශ්‍යතාවයන්

ව්‍යාපෘති භූමියේ කඳවුරු තුළ සහ අපද්‍රව්‍ය හා මල අපද්‍රව්‍ය ඉවත් කිරීම නිසියාකාරව සිදු නොවුවහොත් අවට ප්‍රජාවට එය ගැටලුකාරී තත්වයක් වනු ඇත.

8.2.13 ඉදිකිරීම් අතරතුර ප්‍රදේශවාසීන් වැඩබිමට පිවිසීම හේතුවෙන් ඔවුන්ට මුහුණ දීමට සිදුවිය හැකි අවධානම් තත්වයන්

මෙම ඉදිකිරීම් පරිසරය තුළ විදීම, කැණීම, බෝර දැමීම වැනි අධික අවදානම් යන්ත්‍රෝපකරණ භාවිත කරන බැවින් පුහුණු ශ්‍රමිකයින් පමණක් මෙම පරිසරය තුළ වැඩ කිරීම සුරක්ෂිත වේ. අනවසර පුද්ගලයින් මෙම වැඩබිමට පිවිසෙන්නේ නම්, බර යන්ත්‍රෝපකරණ මගින් හදිසි අනතුරුවලට ලක්වීමේ අවදානමක් ඇති විය හැකිය.

8.2.14 පුපුරණ ද්‍රව්‍ය සහ එවැනි වෙනත් අනතුරුදායක ද්‍රව්‍ය හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි අවධානම් තත්වයන්

මෙම ව්‍යාපෘතිය තුළ පිපිරීම් කටයුතු සිදුකිරීමට අපේක්ෂා නොකෙරේ.

8.2.15 ඉදිකිරීම් කටයුතු හා මහජන ආරක්ෂාව: මාර්ගය භාවිතා කරන මගීන්ට ඇති අවධානම

ඕනෑම නායයාම අවම කිරීමේ ස්ථානයකට පොදු ලෙස ඉදිකිරීම් වලදී යම් යම් ආරක්ෂක ගැටළු ඇති වේ. බස් නැවතුම්පොළ හා බස් රථ නිසා කාර්යබහුල ස්ථානයක් වන බැවින් එහි ඉදිකිරීමේ කටයුතු සිදු සිදු කිරීම දැඩි අවධානම් තත්වයක් ඇතිවිය හැක. වලනය වන යන්ත්‍රසූත්‍ර හා ට්‍රැක් රථ ආදියෙන් මගීන්ට හා බස්නැවතුම් පොළෙහි බස් රථ නැවැත්වීම සඳහා බාධා ඇතිවිය හැක. දිවා සහ රාත්‍රී කාලයේ විශාල මගීන් සංඛ්‍යාවක් මෙම ස්ථානයේ ගැවසීම හේතුවෙන් අනතුරු ඇති වීමේ සැලකිය යුතු අවධානමක් පවතී.

8.2.16 ව්‍යාපෘති කාල සීමාව තුළ සේවක ආරක්ෂාව

බර ඉදිකිරීම් යන්ත්‍රෝපකරණ සීමිත ඉඩකඩක භාවිත කිරීමට සිදුවීම හේතුවෙන් අනතුරු සිදුවීමේ සැලකිය යුතු අවධානමක් ඇත. විසින් බාලවයස්කරුවන් ඉදිකිරීම් කටයුතු සඳහා යොදා ගතහොත් එය බරපතල අනතුරු සහ තුවාල සිදුවීමට හේතු විය හැකි අවධානම් තත්වයකි.

9. මහජනතාව, අනෙකුත් පාර්ශවකරුවන් වෙනුවෙන් පවත්වා ඇති හෝ පැවැත්වීමට නියමිත උපදේශන සේවාවන්

ක්ෂේත්‍ර වාරිකාව අතරතුර දී , ඉහළ බෑවුම් ප්‍රදේශයේ නිවසක පදිංචිව සිටි තුවන් ඩිල්ෂාඩ් කිවිල් මහතා සමග ඉතා වටිනා උපදේශන මාලාවක් සිදු කරන ලදී. මෙම ප්‍රදේශයට පිවිසීමේ මාර්ග පවතින ඔහුගේ ඉඩමෙහි මෙම ව්‍යාපෘතියෙහි බොහොමයක් කටයුතු සිදු කෙරෙන අතර යන්ත්‍රෝපකරණ වලනය සඳහා ඔහුගේ ඉඩම භාවිතා කිරීමට ද සිදු වේ. මෙම හානි අවම කිරීමේ කාර්යය ඔහුට ඉතාම වාසිදායක වන බැවින් ඉදිකිරීම් යන්ත්‍රෝපකරණ සඳහා ප්‍රවේශය ඇතුළුව ව්‍යාපෘතියට පූර්ණ සහයෝගය ලබා දෙන බව ඔහු දන්වා තිබේ. බස් නැවතුම්පොළෙහි කාල සටහන් තබන්නෙකු වන නන්දසේන මහතාට ද ක්ෂේත්‍ර වාරිකාවේදී උපදේශන සඳහා එක් කර ගත් අතර, ඔහුට අනුව බස් නැවතුම්පොළේ නඩත්තු කටයුතු සිදු කරනු ලබන්නේ පොල්ගහවෙළ ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් බවත් බස් නැවතුම්පළ භූමියේ සිදුවන ඕනෑම කටයුත්තක් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රාදේශීය සභාව දැනුවත් කළ යුතු බවත් ප්‍රකාශ කළේය.(යොමුව: ඇමුණුම II : ව්‍යාපෘති ස්ථානයේ තත්වය හා උපදේශනය සිදු කල අවස්ථාව)

9.1 අදාල පාර්ශවකරුවන් සමග පැවති උපදේශන සේවාවන් වලදී ඇති වූ එකඟතාවයන් හා නිර්දේශයන් (යොමුව: ඇමුණුම III)

10. විශේෂිත පාරිසරික හා සමාජීය බලපෑම්: ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානයේ විශේෂිත ක්‍රියාමාර්ග හෝ මැදිහත්වීම් අවශ්‍ය වන සමාජ, පාරිසරික බලපෑම් හෝ අවදානම් ඇතිවන අංශයන්

10.1 ජලය හෝ තෙත් බිම් සඳහා වන බලපෑම් (ඇල මාර්ග වල අපද්‍රව්‍ය එකතු වීමෙන් සිදුවන ගැටළු). නායයාම් ස්ථානයේ ඉදිකිරීම් / පිළිසකර කිරීම් තුළින් දිගුකාලීන බලපෑම් සහ වියහැකි බලපෑම සහ අවදානම් තත්වය

වාහන වලින් තෙල් සහ ඊට අමතරව වෙනත් හානිකර ද්‍රව්‍ය / දූෂක ද්‍රව්‍ය අවිධිමත් ලෙස බැහැර කිරීම, තාවකාලික ගබඩා ටැංකි කාන්දු වීම, සන අපද්‍රව්‍ය සහ වැඩබිම්වල ඇති අපජලය බැහැර කිරීම / ඉවත් කිරීම නිසා පරිසරයට අහිතකර බලපෑම් ඇති විය හැකිය. ප්‍රදේශය අවට ජල මාර්ගයක් නොමැති බැවින් ස්ථානීයව සැලකිය යුතු හානියක් නොමැත.

10.2 බාදන ක්‍රියාවලිය ආශ්‍රිත බලපෑම් හා ගංහා පතුලේ සිදුවන වෙනස්වීම්

අපේක්ෂා කළ වැඩකටයුතු වැසි සහිත කාලගුණයක් පවතින අවස්ථාවකදී සිදුකළහොත් ඉහළ බෑවුම බාදනයට ලක්වීමේ වැඩි අවදානමක් ඇත. වැසි කාලයේදී බෑවුම ඔස්සේ සන ද්‍රව්‍ය සහිත මඩ, වැසි ජලය සමග ගලා යාමේ ප්‍රතිලයක් ලෙස ඇළ මාර්ග වලට මඩ එකතුවීමත් බස් නැවතුම්පළ හරහා ඒවා ගලා යාමෙන් මඩ තැන්පත් වූ කාණු ද එමගින් ජලය බැස යාමේ අවහිරතා ද ඇතිවිය හැකි ය.

10.3 ප්‍රවාහන හා යටිතල පහසුකම් වලට සිදුවන බලපෑම (විශේෂයෙන් තාවකාලිකව පිවිසුම් මාර්ග හා දුම්රිය මාර්ග අහිමි වීම, වාහන තදබදය)

කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් යන්ත්‍ර ලොරි සහ ට්‍රැක් රථ භාවිතය ආදිය උදෙසා පොදු පාරවල් සහ වාහන නැවැත්වීමේ ස්ථාන භාවිතා කරනු ඇත. කායිකවල අවස්ථාවලදී බස් රථ සහ මගීන්ගේ නිදහස් ගමන්බිමන් කෙරෙහි එමගින් බාධා ඇතිවිය හැකිය. කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් බස් නැවතුම්පොළ බස් රථ හා වාහන නවත්වා තබන ස්ථානයන්හි ද්‍රව්‍ය ගබඩා කිරීමට හා ඉදිකිරීම් යන්ත්‍රෝපකරණ සහ ඔවුන්ගේ වාහන නැවැත්වීම සඳහා භාවිත කිරීම තුළින් බස් නැවතුම්පොළ ක්‍රියාකාරිත්වයට බාධාවන් විය හැකිය.

10.4 පොදු සේවා සැපයීමේදී පහල ප්‍රදේශයට සිදුවන බලපෑම (ජල සැපයුම, අපද්‍රව්‍ය ඉවත් කිරීම, විදුලිය සැපයීම, ආදිය)

ජල ටැංකියට හානි වී ඇති බැවින් ජල සැපයුම් සඳහා ජලනල භාවිතා නොකරයිහ එබැවින් කිසිදු බලපෑමක් නැත. එමෙන්ම මළ අපද්‍රව්‍ය ප්‍රවාහන මාර්ගවලට හා විදුලි රැහැන්වලට ද බලපෑම් නොමැත.

10.5 ඉදිකිරීම් භූමියට ආසන්නව වාසය නරන ඉහල හා මධ්‍ය වශයෙන් අතිවිය හැකි අවධානම් තත්ත්වයන් (නාය ඉහල ප්‍රදේශය, පහල ප්‍රදේශය හා පහල ගංඟා නිම්න ප්‍රදේශය)

මෙම ඉදිකිරීම් නිසා මහජන ආරක්ෂාවට මෙන්ම ශබ්දය සහ කම්පන බලපෑම් මගින් ගොඩනැගිලි හා ගෙවල්වල ඉරිතැලීම් ඇතිවීමේ විශාල අවදානමක් ඇත. හදිසි අනතුරු ඇතිවීමේ අවදානම දවසේ කාර්යය බහුල කාලයේදී සහ රාත්‍රී කාලයේදී අධිකය.

10.6 නැවත ප්‍රතිස්ථාපනය කල යුතු ප්‍රදේශය තුළ පිහිටා ඇති ව්‍යාපාර, කෘෂිකාර්මික බිම් සහ අනෙක් ස්ථාන ඉදිකිරීම් සිදුකරන ස්ථානය ආශ්‍රිතව කිසිදු ව්‍යාපාරයක්, කෘෂිකාර්මික කටයුත්තක් හෝ වෙනත් කිසිවක් දක්නට නැත.

10.7 නාය ස්ථානයට අසලින්ම පිහිටි ඇති ව්‍යාපාර, කෘෂිකාර්මික බිම් සහ අනෙක් ස්ථාන

නායයාම අවම කරන වැඩබිම් පිහිටා ඇත්තේ පොල්ගහවෙළ නගරයේ ව්‍යාපාරික ප්‍රදේශයේ වුව ද ඉදිකිරීම් සිදුකරන ස්ථානය පිහිටා ඇත්තේ බස් නැවතුම්පොළ පිටුපස මායිම තුළය. බස් නැවතුම්පොළ ඉදිරිපස කලාපයේ ව්‍යාපාරික හා වාණිජ කටයුතු කෙරෙහි ඉන් විශාල බලපෑමක් ඇති නොකරයි.

10.8 වැඩබිම තුළට සාමාන්‍ය පුද්ගලයින් ඇතුල් වීමේ හෝ හරහා ගමන් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය.

වෙනත් විවිධ අරමුණු සඳහා මෙම ඉදිකිරීම් ස්ථානයට ඇතුළු වීමට විශේෂ අවශ්‍යතාවක් පිළිබිඹු නොවේ. කෙසේ වෙතත්, විවිධ පුද්ගලයින් අවසරලත් හෝ අනවසර කාර්යයන් සඳහා මෙම වැඩබිමට පිවිසුම නිසා, යන්ත්‍රෝපකරණ, වාහන, විදුලිය, හා පිපිරීම් හේතුවෙන් අවදානමක් ඇතිවිය හැකිය.

10.9 සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂාව පිළිබඳ ගැටළු - කොන්ත්‍රාත්කරුවන් සඳහා සම්මත ගිවිසුම් ඉක්මවා යන විශේෂිත H & S (සෞඛ්‍ය හා සුරක්ෂිතතා) ක්‍රමවේදයන්.

ඕනෑම නායයාම අවම කිරීමේ කටයුතු සිදුකරන ස්ථානයකට පොදු වූ සෞඛ්‍යය හා ආරක්ෂණ ගැටළු මෙම ස්ථානයටද අදාල වේ. පාරිසරික හා සමාජ කළමනාකරණ රාමුව තුළදී එවන් පොදු පාරිසරික, සෞඛ්‍යය හා සනීපාරක්ෂාව පිළිබඳ (ES & HS) ගැටළු සාකච්ඡා කර ඇත. **2003 අංක 5:** යටතේ ඉදිකිරීම් භූමියේ සේවකයන්ගේ ආරක්ෂක අවශ්‍යතාවයන් සවිස්තරාත්මකව සඳහන් වේ. ආරක්ෂණ උපකරණ සහ ඇඳුම් වර්ග පිළිබඳව **2003** යටතේද, ටෙන්ඩර් ලියකියවිලි වල රාජකාරී කොන්දේසි, ප්‍රජාසෞඛ්‍යය හා ආරක්ෂාව පිළිබඳවද සඳහන් වේ.

10.10 ළමා ශ්‍රමය සහ බලහත්කාරී ලෙස ශ්‍රමය යොදා ගැනීම

වැඩ කරන තත්ත්වයන් සහප්‍රජාසෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂාව චක්‍රලේකයේ **2003.3** වගන්තියට අනුව ළමා ශ්‍රමය සහ බලහත්කාරී ලෙස ශ්‍රමය යොදා ගැනීම සවිස්තරාත්මකව දක්වා ඇත.

11 ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන අනුමැතීන් සහ විරෝධතා නොමැති බව

11.1 ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම

i. දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලයේ අනුමැතිය.

දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරයාගේ අනුමැතිය ලබා ගැනීම සඳහා දිස්ත්‍රික් සම්බන්ධීකරණ කමිටුවට ව්‍යාපෘති යෝජනාව ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර, දිස්ත්‍රික් සම්බන්ධීකරණ කමිටුවට පළාතේ මහ ඇමති වරයා හා පාර්ශ්වකරුවන්ගේ ආයතන ද සහභාගී වනු ඇත. PMU නිලධාරියා මෙම ව්‍යාපෘතිය ඉදිරිපත් කරනු ලබන අතර, ව්‍යාපෘති තොරතුරු සහ පාරිසරික හා සමාජයීය විවිධ ගැටලු නිරාවරණය කිරීම හා ගැටළු සාකච්ඡා කරනු ඇත. මෙම රැස්වීමෙහි නිර්දේශය ESMP ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සලකා බලනු ඇත.

ii. සැලසුම් කමිටුවේ අනුමැතිය

පොල්ගහවෙල ප්‍රාදේශීය සභාවේ සැලසුම් කමිටුවේ අනුමැතිය ලබාගත යුතු වේ.

11.2 රජයේ ඉඩම් තුළ ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අනුමැතිය ලබා ගැනීම

මෙම කොටස, මෙම වාර්තාවෙහි අංක 11.1, ii යටතේ ආවරණය කර ඇත.

11.3 මධ්‍යයම පරිසර අධිකාරිය, වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තු අනුමැතිය

ව්‍යාපෘති භූමිය පෞද්ගලික ඉඩමක පිහිටා ඇති අතර, එම භූමිය වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව හෝ වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව යන ආයතන යටතට අයත් නොවේ. එබැවින් මෙම ආයතනනයන්හි අනුමැතීන් අවශ්‍ය නොවේ.

11.4 වෙනත් අනුමැතීන්

- i. භූමි, පාෂාණ හා ඛනිජමය සුන්බුන් ප්‍රවාහනය හා බැහැර කිරීම සඳහා භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ හා පතල් කාර්යාලයේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාලයෙන් අනුමැතිය ලබා ගත යුතුය.
- ii. ද්‍රව්‍ය ඉවත් කිරීම සඳහා අනුමැතිය - භූ විද්‍යා හා පතල් කාර්යාලයේ අනුමැතිය (අවශ්‍ය වන්නේ නම් පමණි).
- iii. අපද්‍රව්‍ය හා ශාක කොටස් බැහැර කිරීම සඳහා පොල්ගහවෙල ප්‍රාදේශීය සභාවේ අනුමැතිය ලබා ගත යුතුය.
- iv. පාෂාණ පිපිරවීම සඳහා අවශ්‍ය ස්ථාන සඳහා ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශයේ දිස්ත්‍රික් කාර්යාලයෙන් ප්‍රාදේශීය ලේකම් හරහා අනුමැතිය ලබා ගත යුතුය.
- v. විදුලිබල සැපයුම සඳහා ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාලයෙන් අනුමැතිය ලබා ගැනීම අවශ්‍ය වේ

11.5 පුද්ගලික ඉඩම් හිමිකරුවන්ගෙන් අනුමැතිය ගැනීම / විරෝධතා නොමැති බව/ නීත්‍යානුකූලව බැඳුණු එකඟතාවයන්

- i. වැඩබිම තුළ ව්‍යුහයන් ඉවත් කිරීම, වැඩබිමට පිවිසීම, ඉදිකිරීම් වැඩ සහ දිගුකාලීන නඩත්තු කටයුතු වල නිරත වීමට කිසිදු විරෝධයක් නොමැති බවට ඉඩම් හිමිකරු ටී. ඩී. කිවිල් මහතා හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අධිකාරිය අතර නිත්‍යානුකූල ගිවිසුමක් අත්සන් කළ යුතුය.
- ii. යෝජිත වැඩබිම් ප්‍රදේශය තුළ බැවුමේ බිඳ වැටීම නිසා බැවුමේ තිබූ ජල සැපයුම් මාර්ග, ජල ටැංකිය හා ගොඩනැගිලි ඒකකයන්ට දැනටමත් හානි සිදු වී තිබේ. ඒවා ඉවත් කිරීමට අවශ්‍ය විය හැකි බැවින් ඒ සඳහා පොල්ගහවෙල ප්‍රාදේශීය සභාවේ එකඟතාවය ලබාගත යුතුය.

වගුව 1: අනුමැතීන් ලබා ගැනීම සඳහා නියමිත කාල සීමාවන්

Approvals	පළමු මාසය				දෙවන මාසය			
	1 සතිය	2 සතිය	3 සතිය	4 සතිය	1 සතිය	2 සතිය	3 සතිය	4 සතිය
ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලයෙන් අයදුම්පත් ඉදිරිපත් කිරීම ව්‍යාපෘති සාකච්ඡාව අදහස්වලට ප්‍රතිචාර දැක්වීම අනුමත කිරීම	—	—	—	—	—			
සැලසුම් කමිටුවේ අනුමැතිය අයදුම්පත් ඉදිරිපත් කිරීම ව්‍යාපෘති සාකච්ඡාව අදහස්වලට ප්‍රතිචාරදැක්වීම අනුමත කිරීම	—	—	—	—	—			
පොල්ගහවෙල ප්‍රාදේශීය සභාවේ රජයේ ඉඩම් හිමියන්ගේ අනුමැතිය අයදුම්පත් ඉදිරිපත් කිරීම අදහස්වලට ප්‍රතිචාරදැක්වීම අනුමත කිරීම		—	—	—				
වෙනත් අනුමැතීන් GSMB ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය (ආරක්ෂක අවශ්‍යතාවයන් මත තීරණය වේ)		—	—	—				
අනුමැතිය/පෞද්ගලික ඉඩම් අයිතිකරුවන්ගේ විරෝධයක් නොමැති බවට		—	—	—				

12. පාරිසරික සමාජ කළමනාකරණ සැලැස්ම (ESMP) අංශ 8 සහ 10 හි හඳුනාගත් බලපෑම් සහ අවදානම කළමනාකරණය කිරීම හා බලපෑම් අවම කිරීම සඳහා වූ ක්‍රියාමාර්ග. මෙය ESM හි නිශ්චිත නිර්දේශ හා අවශ්‍යතා ලෙස ඇතුළත් කළ යුතුය.

12.1 නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

ව්‍යාපෘති පාදක කරගත් නැවත පදිංචි කිරීමක් නොමැති බැවින් මෙම ඉඩම සඳහා එය අදාළ නොවේ. කෙසේ වුවද, බර යන්ත්‍රෝපකරණ මගින් භූමියෙහි ඇතිවන කම්පන තත්ත්වය නිසා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක

කිරීමේදී නිවාසවලට ව්‍යුහාත්මකව හානි සිදුවිය හැකිය. ව්‍යාපෘතිය තුළ සිදුවන ඉදිකිරීම් හේතුවෙන් සිදුවන හානි සම්බන්ධයෙන් යම්කිසි වන්දි ගෙවීමේ ක්‍රියා පටිපාටියක් සකස් කළ යුතුය (යොමුව: 2002.2 17-ESMP සඳහා යටිතල පහසුකම් සහ මාර්ග අවශ්‍යතා පිළිබඳ කොන්ත්‍රාකරුගේ අවශ්‍යතාවයන්)

12.2 මිනිසුන් ඉවත් කිරීම: ඉහළ අවදානමක් සහිත ප්‍රදේශවලින් හෝ ඉදිකිරීම් ස්ථානයට යාබදව පිහිටා ප්‍රදේශ වලින් පුද්ගලයින් ඉවත් කිරීමට කටයුතු කිරීම

මේ සම්බන්ධයෙන් වැඩබිම් තුළ අවධානමක් නොපවතී.

12.3 හානියට පත් භෞතික ව්‍යුහයන් , යටිතල පහසුකම් ඉවත් කිරීම සඳහා ක්‍රියා පටිපාටිය

හානි සිදුවුවද වතුර ටැංකිය පොල්ගහවෙල ප්‍රාදේශීය සභාවේ පූර්ණ අනුමැතියකින් තොරව ඉවත් නොකළ යුතුය. එහි අනාගත වටිනාකමක් නොමැති බැවින් ව්‍යාපෘතියේ පිරිවැය යොදා එය ඉවත් කළ හැකිය. එහෙත්, ඒ සඳහා දේපල අයිතිකරු හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අධිකාරිය අතර නීත්‍යානුකූලව අත්සන් කරන ලද ගිවිසුමක් අවශ්‍ය වේ. එහි දී ව්‍යුහයන් ඉවත් කිරීමට කිසිදු විරෝධයක් නොමැති වීම දැක්වීම අනිවාර්ය වේ.

12.4 ව්‍යාපෘති කටයුතු හේතුවෙන් දේපල අහිමි - භාවිතයන් -හාණි වීම් සඳහා වන වන්දි ඉල්ලාසිටීම්

ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් නිවාස මත ඉරිතැලීම් ඇති වුවහොත් තාක්ෂණික තක්සේරු වාර්ථවක් මත පදනම්ව බලපෑමට ලක්වූ පාර්චයන්ට වන්දි ගෙවීමට විධිමත් සැලැස්මක් මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ පැවතිය යුතුය.

12.5 පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍ර සඳහා මහජනතාව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය

- i. නායයෑම් මගින් අනාගතයේ ඇතිවිය හැකි අවදානම සහ නාය අවදානම අවම කිරීමේ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳව අවට සිටින ජනයා දැනුවත් කිරීම හා ඒ පිළිබඳ අධ්‍යාපනය ලබා දීම සඳහා වැඩසටහන්.
- ii. ඉදිකිරීම් අදියර තුළ ඇති විය හැකි අනතුරු සම්බන්ධ අවදානමක් සහිත ජනතාව සඳහා විශේෂ දැනුවත් කිරීමක අවශ්‍යතාවය; කෙටිකාලීන පූර්ව අනතුරු ඇගවීම් (ඉවත් කිරීම්) සහ ඉදිකිරීම හා ඉඩම් පරිහරණය සම්බන්ධ මිනුම්

12.6 සැලසුම් මත පදනම් වූ පාරිසරික සමාජීය/ කළමනාකරණ ක්‍රවේදයන් සලකා බැලීම

පාරිසරික සහ සමාජීය නිර්ණායකයන් අනුගමනය කිරීමෙන් එහි පාරිසරික හා සමාජීය වැදගත්කම මත පදනම්ව නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

වගුව 2: සැලසුම්කරණය අදියර පරිසර හා සමාජීය තත්ත්වය සලකා බැලීම

අංගය	මෙම ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශය සඳහා සලකා බැලීම සඳහා නිර්දේශිත මට්ටම
i. ස්වාභාවික සම්පත් කළමනාකරණය සහ සම්පත් ප්‍රශස්ත ලෙස සැලසුම් කරණය ජනාවාස ඉවත් කිරීම සහ ශාක විශේෂයන් ඉවත් කිරීම අවම කිරීම සඳහා වන ව්‍යාපෘති විශේෂිත සැලසුම් සැලකිල්ලට ගත යුතුය. වැදගත් ශාක විශේෂ වෘක්ෂලතා අවරණය සමග බැඳී ඇත්නම්, ශාක සංරක්ෂණය සඳහා ප්‍රමාණවත් අවධානයක් යොමු කළ යුතුය	මධ්‍යස්ථ
ii. වාසස්ථාන සම්බන්ධතා සහ සත්ත්ව මංපෙත් ස්ථිර ඉදිකිරීම් සඳහා හෝ ව්‍යාපෘතියට පිවිසීමට හෝ ගැඹුරු කානු පද්ධති ආදිය සඳහා හෝ විශාල වශයෙන් වනාන්තර කොටස් ඉවත් කිරීමට සිදුවන්නේ නම් සැලසුම් තුළ සත්ත්ව වාසස්ථාන අතර සම්බන්ධතා නොබිඳෙන ලෙස සත්ත්ව මංපෙත් වෘක්ෂලතා තීරු ආදිය ඇතුළත් විය යුතුය.	අඩු

<p>iii. ජල සම්පත් සංරක්ෂණය</p> <p>මෙයට පෘෂ්ඨය හා උප පෘෂ්ඨය යන දෙකම ජලය ලබා ගැනීම අඩංගුවේ. ලබාගත් ජලය සාපේක්ෂ වශයෙන් හොඳ තත්ත්වයේ පවතී නම් හොඳින් සැලසුම් කර මෙම ජලය ශාක වලට සහ අසල්වැසි ප්‍රජාවගේ පානීය සහ අනෙකුත් ජල අවශ්‍යතා සඳහා ලබා දිය යුතුය.</p>	<p>අඩු</p>
<p>iv. ජල සැපයුම් අවහිර වීම</p> <p>ජලාපවහනය පාලනය කිරීමේ දී යෝජිත හානි අවම කිරීමේ පියවර අනුව නායයාමේ බැවුම් මත ස්වභාවික දියඋල්පත් වියළී යන්නේදැයි සොයා බැලිය යුතුය. එසේ වියළී යන්නේ නම් විපතට පත් පාර්ශවයන් සඳහා ස්ථිර විසඳුමක් ලබාදිය යුතුය එවැනි විසඳුමක් මගින් ලබාගන්නා ජලය ගබඩා කොට පානීය ජල අවශ්‍යතාවය සඳහා යොදාගත් හැකි ය.</p>	<p>අදාල නොවේ</p>
<p>v. ස්වභාව සෞන්දර්යාත්මකව ගැලපෙන සැලසුම් සලකා බැලීම</p> <p>සෞන්දර්යාත්මක සංවේදී පරිසර නිර්මාණයේදී ස්වභාවික පරිසරය හා සංකලණය වන එමෙන්ම දෘශ්‍ය අවම වන ලෙස ව්‍යහයන් සැලසුම් කිරීමට සැලකිලිමත් විය යුතුය. ඒ සඳහා සුදුසු ස්ථායී ව්‍යහයන් නිර්මාණය කිරීම සඳහා භූ දර්ශන ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පීන්ගේ සේවය වැදගත් වේ.</p>	<p>අධි</p>
<p>vi. හරිත පාරිසරික ලක්ෂණ සලකා බැලීම</p> <p>පරිසර හිතකාමී සංවේදී වාසස්ථානවල ආපදා අවම කිරීම් බොහොමයක් සිදු කරනු ලබන බැවින්, පරිසර හිතකාමී හරිත සැලසුම් ගැන සැලකිලිමත් වීම වඩාත් උචිතය. උදාහරණයක් ලෙස: බාදනය පාලනය සඳහා දේශීය වෘක්ෂලතා විශේෂ භාවිතා කිරීම, පරිසරයේ විවිධත්වය පවත්වා ගැනීමට විශේෂ ශාක සංයෝජනයන් යොදා ගැනීම. ආක්‍රමණශීලී ශාක විශේෂයන් යොදා නොගැනීම.</p>	<p>අධි</p>
<p>vii. සේවකයින් / මගීන් සහප්‍රජාආරක්ෂාව</p> <p>ඉදිකිරීම් අදියර තුළදී නායයෑම් සක්‍රීය වීම සිදු විය හැකි අතර කම්කරුවන්ට සහ මගීන්ට අන්තරාකාරී විය හැකිය. එබැවින් තවදුරටත්, ආරක්ෂිත දැල් වැනි සැලසුම් කළ ආරක්ෂණ ක්‍රම සැලකිල්ලට ගත යුතුය.</p>	<p>මධ්‍යස්ථ</p>
<p>viii. බාදනය පාලනය සඳහා වන ක්‍රියාමාර්ගයන්</p> <p>ජල අපවහන කළමනාකරණය තුළදී, ජලය බෝක්කු හරහා අසල ප්‍රවාහවලට ගෙන යනු ලැබේ. වැසි කාලවලදී මෙම ජලාපවහනයෙහි ගලා එමේ වේගය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යා හැකි අතර මෙමගින් ඇළ පතුල සහ ඉවුරු බාදනය විය හැක. එබැවින් සැලසුම් කිරීමේදී අධික ජලධාරාවන් ස්වභාවික ජල මාර්ග වලට වේගයෙන් ගලායාම අවම කිරීම සඳහා බාධකයන් ප්‍රමාණවත් ලෙස යොදා ගැනීමට සැලකිලිමත් විය යුතුය. ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශය ආසන්නයේ ඇළ මාර්ග සහ බෝක්කු තිබේ නම් ඉහත කරුණු මෙම සැලැස්මෙහි අඩංගු අංගයක් විය යුතුය.</p>	<p>අඩු</p>
<p>ix. අවම පසු නඩත්තු කිරීම් සහ සහා මෙහෙයුම් සැලසුම් කිරීම.</p> <p>හානිය අවම කිරීමේ කාර්යයේදී ජලාපවහන කළමනාකරණය සඳහා ගුරුත්ව කාණු වැනි අක්‍රීය ශිල්ප ක්‍රම (අමතර ශක්ති ප්‍රබවයක් අවශ්‍ය නොවන) සලකා බැලිය යුතුය. කාණු ඇහිරී යාම වළක්වා ගැනීම සඳහා නිවැරදි පයිප්ප විෂ්කම්භය, සිදුරු වල විෂ්කම්භ සහ ඇහිරීමේ ආනතිය නිවැරදිව සලකා බැලිය යුතුය. කාණු ජලය ස්වාභාවික දහරාවන්ට එකතු කරවීමට අපේක්ෂා කරන්නේ නම්, බාදනයට ඔරොත්තු දෙන, රොන් මඩ රදවා ගැනීමේ පද්ධති ආදී නොයෙක් නඩත්තු ව්‍යුහ සැලසුම් කළ යුතුය.</p> <p>අධික කාලපරිච්ඡේදයක් තුළ දේශීය කාලගුණික තත්ත්වයන්ට ඔරොත්තු දෙන පරිදි ව්‍යුහයන් සඳහා භාවිතා කරන ද්‍රව්‍ය ප්‍රවේශමෙන් තෝරා ගත යුතුය. වානේ ව්‍යුහයන් භාවිතා කිරීමේදී විශේෂයෙන් විබාදන වැලකීමේ තාක්ෂණික ක්‍රම සැලසුම් කළ යුතු අතර සියුම් රොන්මඩ උප නළ මාර්ග වලට කාන්දු වීම වැළැක්වීමට පියවර ගත යුතුය.</p>	<p>අධි</p>

12.7 ඉදිකිරීම් අදියර තුළ බලපෑම් අවම කිරීම

12.7.1 ඉදිකිරීම් අදියර තුළ කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ පාරිසරික හා සමාජ කළමනාකරණ අනුකූල වීම සඳහා වන ප්‍රමිතීන්

පාරිසරික සහ සමාජීය බලපෑම් අවම කිරීම හා කළමනාකරණය කිරීම සඳහා වන ක්‍රියාමාර්ග සාමාන්‍යයෙන් සියලු නායයාම් අවම කිරීමේ ස්ථාන සඳහා පොදු වේ. මෙම බලපෑම් බොහෝ දුරට ඉදිකිරීමේ කටයුතු වල ක්‍රියාකාරිත්වයට හේතු වේ. එබැවින් ඉදිකිරීමේදී වන බලපෑම අවම කිරීම කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ යුතුකමකි. ඉදිකිරීම් අදියරේදී කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ ලංසු පත්‍රිකාවේ ඇතුළත් කර ඇති පාරිසරික සහ සමාජ සහ සෞඛ්‍ය සහ ආරක්ෂණ (ES & HS) කළමනාකරණයට අනුකූලව කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ අවශ්‍යතාවය කෙසේ විය යුතුද යන්න පිළිබඳව ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානය විසින් සකස් කර ඇත. මෙම කොටස සඳහා අදාළ අංශවල ගුණාත්මක බව දැක්වෙන ප්‍රධාන කොටස් පහත දක්වා ඇත. (වගුව 3). විස්තර සඳහා, ESMP ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරුවන් සඳහා යොමු කළ යුතුය.

කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද ඉල්ලුම්පත යටතේ ESMP වැඩ පිළිවෙළ ක්‍රියාත්මක කිරීමට නියමිත අතර ඔහුගේ නිපුණතාවයන් පිළිබඳ නිසි ලේඛන ඉදිරිපත් කළ යුතුය. ESMP සඳහා වන පිරිවැය වෙනම වැටුප් අයිතමයක් ලෙස දැක්විය යුතුය. තෝරාගත් ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් පාරිසරික සහ සමාජ කළමනාකරණ ක්‍රම ප්‍රකාශය ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර PMU ඒකකය එය අනුමත කිරීමට නියමිතය.

වගුව 3: ES & HS සමඟ අනුකූල වීම සඳහා කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ අවශ්‍යතාව

යොමු අංකය. ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ට ESMP	අයිතමය	අදාළ ව්‍යාපෘතියට ඇති වැදගත්කම
2002 පාරිසරික හා සමාජ අධීක්ෂණය		
2002.2 1)	ගබඩාව	ඉතා වැදගත් (බස් නැවතුම් ඉඩකඩ)
2002.2 2)	ශබ්ද හා කම්පන	ඉතා වැදගත් (ශබ්ද සහ කම්පන) (මගී සහ පොදු)
2002.2 3)	ගොඩනැගිලිවලට හානි සිදුවීම හා හානි	ඉතා වැදගත්(ඉහල බෑවුමේ නිවාස)
2002.2 4)	අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම	ඉතා වැදගත් (ප්‍රසිද්ධ ස්ථාන)
2002.2 5)	අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම ප්‍රතික්ෂේප කරයි	ඉතා වැදගත් (ප්‍රසිද්ධ ස්ථාන)
2002.2 6)	දූවිලි පාලනය	ඉතා වැදගත් (ප්‍රසිද්ධ ස්ථානය)
2002.2 7)	ඉදිකිරීම් ද්‍රව්‍ය හා අපද්‍රව්‍ය ප්‍රවාහනය කිරීම	ඉතා වැදගත් (ප්‍රසිද්ධ ස්ථාන, නාගරික ස්ථාන)
2002.2 8)	ජලය	අදාළ වේ
2002.2 9)	ශාක හා සත්ව විශේෂ	අදාළ වේ
2002.2 10)	භෞතික හා සංස්කෘතික සම්පත්	අදාළ වේ
2002.2 11)	පාංශු බාදනය	අදාළ වේ

2002.2 12)	පස දූෂණය වීම	අදාළ වේ
2002.2 13)	පොළොව හැරීම	අදාළ වේ
2002.2 14)	ගල්වල මෙහෙයුම්	අදාළ නොවේ
2002.2 15)	වාහන නඩත්තු හා යන්ත්‍රෝපකරණ	අදාළ වේ
2002.2 16)	මහජනතාවට වන අවහිරතා	අදාළ වේ
2002.2 17)	උපයෝගීතා හා මාර්ගපහසුකම්	අදාළ වේ
2002.2 18)	දෘෂ්‍ය පරිසරය වැඩි දියුණු කිරීම	අදාළ වේ
2002-5. පාරිසරික අධීක්ෂණය	පාදිය සමීක්ෂණ (වාතය, ජලය, ශබ්දය, කම්පන, ඉරිතැලීම් සමීක්ෂණ)	ස්ථානයේ විශේෂිත සැලැස්මක් යොමු කරන්න
	ඉදිකිරීම් තුළ සමීක්ෂණ (වාතය, ජලය, ශබ්දය, කම්පන, පැළුම් සමීක්ෂණ)	ස්ථානයේ විශේෂිත සැලැස්මක් යොමු කරන්න
	මෙහෙයුම් අදියර තුළ සමීක්ෂණ	විකල්පයකි
	වාර්තා කිරීම සහ වාර්තා පවත්වාගෙන යාම	අදාළ වේ
2003. සේවා කොන්දේසි සහ ප්‍රජා සෞඛ්‍යය හා ආරක්ෂාව		
2003.2	ආරක්ෂාව, සංවිධානය හා සන්නිවේදනය	අදාළ වේ (අනාරක්ෂිත බැවුම් / ප්‍රජාව / නිවාස / බර යන්ත්‍රෝපකරණ)
2003.3	ළමා ශ්‍රමය හා බලකිරීම	අදාළ වේ
2003.4	ආරක්ෂක වාර්තා සහ අනතුරු පිළිබඳ දැනුම් දීම	ඉතා වැදගත් (පොදු ස්ථානය)
2003.5	ආරක්ෂක උපකරණ සහ ඇඳුම් පැළඳුම්	ඉතා වැදගත් (පොදු ස්ථානය)
2003.6	ආරක්ෂාව පරීක්ෂා කිරීම	ඉතා වැදගත් (පොදු ස්ථානය)
2003.7	ප්‍රථමාධාර පහසුකම්	ඉතා වැදගත් (පොදු ස්ථානය)
2003.8	සෞඛ්‍යය හා ආරක්ෂාව පිළිබඳ තොරතුරු සහ පුහුණුව	ඉතා වැදගත් (පොදු ස්ථානය)
2003.9	වැඩබිම් උපකරණ හා සුදුසුකම් ලත් නිලධාරීන්	ඉතා වැදගත් (පොදු ස්ථානය)
<p>අදාළ: මෙම වගන්තිය ඕනෑම ව්‍යාපෘති ස්ථානයකට අදාළ පොදු එකක් ලෙස ව්‍යාපෘති ස්ථානය අදාළ වේ අතීතයින්ම වැදගත්: ESMP අදාළව එම ස්ථානයට නිශ්චිතවම ක්‍රියාත්මක වන පරිදි පාරිසරික ක්‍රමවේදයන් සකස් කිරීම සඳහා කොන්ත්‍රාත්කරු විශේෂ අවධානය යොමු කළ යුතුය.</p> <p>ඇතැම් විට අදාළ වේ: ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී අදාළ ව්‍යාපෘති ස්ථානයට පිවිසෙන විට මෙම ESMP ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ</p> <p>අදාළ නොවේ: තොරතුරු අනාවරණය වූ කොන්දේසි යටතේ මෙම ව්‍යාපෘති ස්ථානයට අදාළ විය නොහැක</p> <p>විකල්ප: අවශ්‍ය වන්නේ නම් පමණි</p> <p>ස්ථානීය විශේෂිත නිරීක්ෂණ සැලැස්මක්: කොන්ත්‍රාත්කරුවන් විසින් සඳහන් කර ඇති අධීක්ෂණ අවශ්‍යතා වලට අමතරව ස්ථානීය විශේෂිත නිරීක්ෂණ සැලැස්මෙහි සඳහන් පරිදි කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා බැඳී සිටී.</p> <p>යොමු කිරීම: කොන්ත්‍රාත්කරුවන් ESMP ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා බැඳී සිටී.</p>		

12.7.2 ස්ථානීය හානි අවම කිරීම

පහත සඳහන් පරිදි ඉදිකිරීම් කාලය තුළ ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂිත ස්ථාන අවම කිරීමේ පියවරයන් වේ.

වගුව 4: ස්ථානීය ES & HS අවම කිරීම සඳහා ගනු ලබන පියවර

හානිය අවම කිරීමේ අයිතමය	ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අදියර	වගකීම
<p>i. දුටු සහ වායු පාලනය කිරීමේ තීර භාවිතය</p> <p>දුටු නිපදවීම වැඩිවන ඉදිකිරීම් කටයුතු අතරතුර දුටු හා වායුගෝල තත්ත්වය මිනුම් උපකරණ හවිතයෙන් මැනිය යුතුය. වියළි කාල පරිච්ඡේදය තුළදී ගොඩබිම සහ බිත්ති ආවරණය කිරීම, යන්ත්‍ර සූත්‍ර සහ වාහන දුම් විමෝචනය ආදිය අඩු කිරීම සඳහා නිර්දේශ කරනු ලැබේ.</p>	ඉදිකිරීම්	කොන්ත්‍රාත්කරු
<p>ii. රථවාහන කළමනාකරණය සහ අවහිර කිරීම</p> <p>කොන්ත්‍රාත්කරු, බස් නැවතුම්පල සඳහා ව්‍යාපෘති ස්ථාන කළමනාකරණ සැලැස්මක් සකස් කළ යුතුය. මෙම සැලසුම් සකස් කළ යුත්තේ බස්නානැවතුම්පොලේ ස්ථානාධිපති හා PMU හා සාකච්ඡා කිරීමෙන් අනතුරුව වේ.</p> <p>මෙම ව්‍යාපෘති ස්ථානය සඳහා පහත පරිදි නිර්දේශ කරනු ලැබේ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ඉදි කිරීම් වාහන සඳහා එක මාර්ගයක් පමණක් භාවිතා කළ යුතුය. • කාර්යබහුල වේලාවන් තුළදී බර වාහන භාවිතය වලක්වා ගත යුතුය. • රාත්‍රී කාලයේ වාහන ගමන් කළ හැකි නමුත් එය නිසි ආරක්ෂාවක් යටතේ සිදුවිය යුතුය • රාත්‍රී කාලයේ වාහන සහ යන්ත්‍රෝපකරණ භාවිත කරන්නේ නම් කොන්ත්‍රාත්කරුවියන් ප්‍රමාණවත් පරිදි රාත්‍රී ලාම්පු භාවිතා කළ යුතුය • රාත්‍රී කාලයේ මෙහෙයුම් වලදී සංඥා පුවරු දීප්තිමත් වර්ණවලින් යුක්ත වීම අනිවාර්ය වේ • ව්‍යාපෘති ස්ථානයට පිවිසෙන හෝ පිටත් වන විට වාහන පාලන පුද්ගලයා සේවයේ යෙදවිය යුතුය 	ඉදිකිරීම් / ස්ථාන සැකසීම	කොන්ත්‍රාත්කරු
<p>iii. මහජන ආරක්ෂාව හා අපහසුතාව</p> <p>කොන්ත්‍රාත්කරුවියන් බස් නැවතුම්පල කළමනාකරණය සමග සාකච්ඡා කිරීමෙන් PMU නිර්දේශ මත ස්ථානීය මෙහෙයුම් සැලැස්ම සකස් කළ යුතුය.</p> <ul style="list-style-type: none"> • කොන්ත්‍රාත්කරු, පොදු ස්ථාන හා ඉදිකිරීම් ප්‍රදේශය වෙන් කිරීම සඳහා සීමා නිදර්ශන පුවරු සහ වෙන්කරනු ලබන පටි සකස් කළ යුතුය. • බැවුම් අස්ථාවර අවදානම, ඉදිකිරීම් කටයුතු අවදානම් සහ අනවසර පිවිසුම සීමා කිරීම සඳහා නිසි සංඥා පුවරු ස්ථාපිත කළ යුතුය. • පූර්න කාලීන මුරකරුවන් සහ රාත්‍රී ලාම්පු අනිවාර්ය වේ • බස් නැවතුම් කර්‍යයන් බාධා නොකිරීම යන්ත්‍රෝපකරණ නැවැත්වීම, ඉදිකිරීම් ද්‍රව්‍ය සහ අපද්‍රව්‍ය ගබඩා කිරීමේ ස්ථාන නිසි පරිදි තැබිය යුතුය. 	ඉදිකිරීම් / ස්ථාන සැකසීම	ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු

<ul style="list-style-type: none"> සුන්බුන්, ඉදිකිරීම් අපද්‍රව්‍ය, අමුද්‍රව්‍ය ගබඩා නොකළ යුතු දිනපතා ඉවත් කළ යුතුය. පොදු වැසිකිළි පහසුකම් සඳහා ප්‍රවේශය බාධා නොකළ යුතුය. බස් නැවතුම්පල කළමනාකරණයෙන් පූර්ණ අනුමැතිය සහිත පොදු වැසිකිළි පහසුකම් භාවිතා කළ යුතුය. විදුලිය භාවිත කිරීමේ දී විදුලි කම්පන හා විදුලි විසන්ධි වීම වළක්වා ගැනීම සඳහා ඉතා ප්‍රවේශමෙන් පරිහරණය කළ යුතුය 		
<p>iv. මගීන් සහ මගීන් සඳහා ආරක්ෂාව</p> <ul style="list-style-type: none"> යන්ත්‍ර සූත්‍ර හා වාහන එහා මෙහා කිරීමේදී මගීන් අනතුරට පත්වීමේ අවදානමක් ඇතිවිය හැකිය. එබැවින් මාර්ගෝපදේශනය යටතේ " මාර්ග කළමනාකරණය හා බාධා කිරීම්" යටතේ නිර්දේශයන්ට අමතරව ආරක්ෂක කළමනාකරණ සැලැස්මද නිර්දේශ කරනු ලැබේ. වාහනයේ නලා වල නිසි ක්‍රියාකාරීත්වය පරීක්ෂා කළ යුතුය. පුහුණු රියදුරන් වාහන ක්‍රියාකරවීම සඳහා යොදාගත යුතුය බස්නැවතුම්පොළ තුළ වේගය පැයට කි මී 05 සීමා විය යුතුය. වාහන සහ රාත්‍රී පහන් සඳහා දීප්තිමත් ටැග් භාවිත යුතුය 	ඉදිකිරීම් / ස්ථාන සැකසීම	ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු
<p>v. ඉදිකිරීම් සඳහා ජලය</p> <p>ඉදිකිරීම් සඳහා ජලය ලබා ගත යුත්තේ අනුමත ස්ථාන වලින් පමණි.</p>	ඉදිකිරීම්	ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු
<p>vi. බාදනය පාලනය කිරීම සහ කළමනාකරණය</p> <ul style="list-style-type: none"> වැසි කාලවලදී කැණීම් කටයුතු සිදු කිරීමෙන් පෘෂ්ඨයන් නිරාවරණය වී එය බාදනය වීමෙන් හෝ සේදී යාමෙන් වළක්වා ගැනීමට සුදුසු පරිදි ආවරණය කිරීමට නිර්දේශ කර ඇත මඩ වතුර බස් නැවතුම්පොළ හරහා ගලා යෑමට ඉඩ නොදිය යුතු අතර, වතුර බැස යෑමට නිසි පරිදි කටයුතු කළ යුතුය ජලයට එකතු වන සන අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය අඩු කිරීම සඳහා මඩ රදවනයන්(Mud trap) භාවිත කළ යුතුය 	ඉදිකිරීම්	ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු
<p>vii. ශබ්ද හා කම්පන පාලනය</p> <ul style="list-style-type: none"> කොන්ත්‍රාත්කරුවෙහි ශබ්දය සහ කම්පන සඳහා නියමිත නියමයන් ඇතුළත වැඩ කිරීම කළ යුතුය. කාර්යබහුල වේලාවන් තුළ හා රාත්‍රී කාලයේ දී අධික ශබ්ද නිකුත් වන ක්‍රියාවන්ගෙන් වැකිය යුතුය' කම්පන උත්පාදන ක්‍රියාකාරකම් වලදී ඉරිතැලීම් සමීක්ෂණ නියමයන්ට අනුව යාබද නිවාස හා ඉහළ බෑවුම් නිවාස වලට හානි නොවන ආකාරයට කටයුතු කළ යුතුය. 	ඉදිකිරීම්	ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරු
<p>viii. අසල්වැසි නිවැසියන්ගේ ආරක්ෂාව</p> <p>ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානයේ පූර්ව අනතුරු ඇගවීම් පද්ධතිය තුළ සිටින නිවැසියන්ට අවවාද කර ඒ අනුව ප%,'චාර දැක්විය යුතු ය</p>	ඉදිකිරීම්	PMU/ ES අංශය

<p>ix. කොන්ත්‍රාතූකරුවන්ගේ ශ්‍රම බලකාය</p> <ul style="list-style-type: none"> ශ්‍රම බලකාය තුළ ඉහළ මට්ටමේ විනය පවත්වා ගැනීම සඳහා කොන්ත්‍රාතූකරුවෙහි අවශ්‍ය පියවර ගත යුතුය. මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය, දුම් පානය කිරීම, පරදාර සේවනය, පාසල් ළමුන් හා බාල වයස්කරුවන් සමඟ කටයුතු කිරීම/ ලිංගික හැසිරීමේ ආකාරයෙන් කටයුතු කිරීම, මගීන්, බස් රථ රියදුරන්, බස් නැවතුම් පොළ කළමනාකරණය හා ආරවුල් ඇතිකර ගැනීම තහනම් වේ ව්‍යාපෘති ස්ථානයේ අනිසි ආයුධ තබා ගැනීම තහනම් කර ඇත. විවේක ස්ථානයක් ලෙස හෝ රාත්‍රී නිදා ගැනීම සඳහා බස් නැවතුම්පොළ භාවිතය ඉඩ නොදිය යුතුය. ඉදිකිරීම් කටයුතුවලදී ශ්‍රම බලකාය වර්යාවන් පාලනය පවත්වාගෙන යාම සඳහා යෝග්‍ය අධීක්ෂණයක් කළ යුතුය. ශ්‍රම බලකාය සඳහා සනීපාරක්ෂක පහසුකම් සැපයීම විධිමත් සැලැස්මක් විය යුතුය. බස් නැවතුම්පොළ පූර්ණ අවසරයකින් තොරව පරිශ්‍රයේ සනීපාරක්ෂක පහසුකම් භාවිත නොකිරීමට නිර්දේශ කර ඇත. PMU මගින් පරීක්ෂා කිරීම සඳහා මෙම ව්‍යාපෘති ස්ථාන හැසිරීම පිළිබඳ නීති උල්ලංඝනය කිරීම පිළිබඳ වාර්තාවක් පවත්වාගෙන යා යුතුය. 	ඉදිකිරීම්	ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාතූකරු
<p>x. වනාන්තර ප්‍රදේශයට හානි වීම</p> <p>වනාන්තර තුළ දඩයම් කිරීම හා වනසතුන් අල්ලා ගැනීම සිදු නොකළ යුතුය'</p>	ඉදිකිරීම්	ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාතූකරු

12.7.3 ව්‍යාපෘති ස්ථානය අධීක්ෂණය කිරීම

මෙම වැඩබිමට නිශ්චිතව දක්වා ඇති ඉදිකිරීම් අදියර තුළ පහත දැක්වෙන අධීක්ෂණ සැලැස්ම දැඩි ලෙස අවධාරණය කරනු ලැබේ. මීට අමතරව ඉදිකිරීම් ඉංජිනේරු විසින් කන්ත්‍රාතූකරුවන්ගේ වගකීම පිළිබඳ සඳහන් කළ යුතු නිරීක්ෂණ ක්‍රියා පටිපාටිය ද ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

වගුව 5: පාරිසරික හා සමාජ අධීක්ෂණ සැලසුම; ඉදිකිරීම් අදියර

අධීක්ෂණ අවශ්‍යතා	පරාමිතීන්	පරීක්ෂා කලයුතු වාර ගනන
මූලික නිරීක්ෂණ	ඇළ ජලයේ ගුණාත්මකභාවයයි	-
	අධි අවදානම් නිවෙස් වල පූර්ව තත්ත්වය පරීක්ෂා කිරීම	වරක් *
	භූමි කම්පන	වරක් *
	පසුබිම් ශබ්දය මැනීම	වරක් *
	වායු ගුණාත්මකභාවය: අංශු	වරක් *
ඉදි කිරීම	ජල ගුණාත්මකභාවය	-
	ඉහළ අවදානමක් සහිත නිවාස පිළිබඳ පැලෑම් පරීක්ෂා කිරීම	ඉදිකිරීම් තුළදී සැලකිය යුතු විස්ථාපනයක් පැවතියහොත් එවිට **.
	භූමි කම්පන	කැණීම් යන්ත්‍රdamකරණ, වෙඩි තැබීම්, හෝ භූමි කම්පන ජනනය වන ඕනෑම වැඩකටයුතුවලදී*
	ඉදිකිරීම් ශබ්දය	අධික ශබ්ද ජනන කාලය තුළදී*
	වායු ගුණාත්මක අංශු	මසකට වරක්*

වායු විමෝචනය	අදාළ සියලු යන්ත්‍රෝපකරණ / වාහන ක්‍රියාත්මක වන පරිදි විමෝචන පාලන පරීක්ෂණ සහතිකය තිබිය යුතුය - උපදේශකයාගේ ව්‍යාපෘති ස්ථාන ES විසින් පරීක්ෂා කළ යුතුය
නිරීක්ෂණ ආයතනය	* මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ පැළුම් සමීක්ෂණ හැර සෙසු සියළු පරාමිතීන් සඳහා ලියාපදිංචි වූ ස්වාධීන නිරීක්ෂණ ආයතනයකි. ** පැළුම් සමීක්ෂණ PMU විසින් පිළිගන්නා සුදුසු නියෝජිත ආයතනයක් විසින් සිදු කළ යුතුය
වාර්තාවල අවශ්‍යතාව	ජල ගුණාත්මය - මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද පාරිසරික ජල තත්ත්ව ප්‍රමිතීන් සමග සැසඳීම, 2017 ඉහල අවදානමක් සහිත ගොඩනැගිලිවල ඉරිතැලීම් සමීක්ෂණය - වෘත්තීමය වාර්තාවක් යන්ත්‍රෝපකරණ, ඉදිකිරීම් ක්‍රියාකාරකම් සහ වාහන ගමන්, CEA සඳහා කම්පනය පිළිබඳ අන්තර් ප්‍රමිතීන් අනුව භූමි දෙදරුම් කම්පනය පසුබිම් ශබ්දය මැනීම - අතිරේක ගැසට් අංක 924.1, මැයි 23, 1996, මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය වායු ගුණාත්මය (අංශු පරීක්ෂාව) - 2008 අගෝස්තු මස 15 වන දින අංක 1562/22 දරන අති විශේෂ ගැසට් නිවේදනය යටතේ ජාතික පරිසර උෂ්ණත්ව තත්ත්වයන් - මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය.

13. දුක් ගැනවිලි වලට සවන් දීම

පහත සඳහන් විය හැකි බලපෑම් සඳහා විශේෂ අවධානයක් යොමු කරමින් මෙම ව්‍යාපෘතියේ දුක්ගැනවිලි විසඳීමේ යාන්ත්‍රණය ස්ථාපිත කිරීම සඳහා උපදේශකවරුන් වන ES නිලධාරියා වගබලා ගත යුතුය. a) තුවන් ඩිල්ෂාඩ් මහතා- ඉඩම් හිමිකරු) " b) ප්‍රාදේශීය සභාව " c) නිවාස හිමියන් " d) බස් නැවතුම්පොළ භාවිතා කරන්නන්. බස් නැවතුම්පොළ තුළ දුක්ගැනවිලි පෙට්ටියක් තබා ගැනීම නිර්දේශ කරනු ලැබේ (යොමුව: දුක් ගැනවිලි විසඳීමේ යාන්ත්‍රණය තහවුරු කිරීම සඳහා නිර්දේශිත කාර්ය පටිපාටිය සඳහා පරිසර හා සමාජ කළමනාකරණ රාමුව)

14. තොරතුරු අනාවරණය කිරීම

පහත දැක්වෙන වගුවේ දක්වා ඇති ආකෘති වලට එහි දැක්වෙන ආයතන හා සංවිධාන වෙත පාරිසරික හා සමාජ තොරතුරු අනාවරණය කිරීම PMU හි වගකීම වේ.

වගුව 6: තොරතුරු අනාවරණය කිරීමේ යෝජනා ක්‍රමය

තොරතුරු	යෝජිත ආයතනය	තොරතුරු අනාවරණය කිරීම
ව්‍යාපෘති සැලැස්ම (ස්ථානීය තොරතුරු, සැලසුම, ක%/යොත්මක කිරීමේ විධිවිධාන)	දිස්ත්‍රයක් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරී කාර්යාලය, වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව දිස්ත්‍රයක් කාර්යාල, දිස්ත්‍රයක් ලේකම් කාර්යාලය, ප්‍රාදේශීය ලේකම්, මාර්. සංවර්ධන අධිකාරිය සහ ඉඩමේ අයිතිකරු අනෙකුත් දිස්ත්‍රයක් මට්ටමේ ආයතන, ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානයේ දිස්ත්‍රයක් කාර්යාලය, ආසියානු යටිතල පහසුකම් ආයෝජන බැංකුව	රැස්වීම්, දිස්ත්‍රික් සම්බන්ධීකරණ කමිටුව, ගිවිසුම්, අනුමැතීන් සහ කැමැත්ත සඳහා අත්සන් කිරීම සඳහා අදාළ වාර්තාව ඉදිරිපත් කිරීම.
පාරිසරික හා සමාජ කළමනාකරණ සැලැස්ම	දිස්ත්‍රයක් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරී කාර්යාලය, වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව දිස්ත්‍රයක් කාර්යාල, ආසියානු යටිතල පහසුකම් ආයෝජන බැංකුව	රැස්වීම්, දිස්ත්‍රික් සම්බන්ධීකරණ කමිටුව, ගිවිසුම්, අනුමැතීන් සහ කැමැත්ත සඳහා අත්සන් කිරීම සඳහා අදාළ වාර්තාව ඉදිරිපත් කිරීම.
ප්‍රගති වාර්තා (ප්‍රාථමික හා ඉදිකිරීම් තුළ)	දිස්ත්‍රයක් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරී කාර්යාලය, වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, වනජීවී	ප්‍රගතිරැස්වීම්, විශේෂ රැස්වීම්, අදාළ වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම.

	සංරක්ෂණදෙපාර්තමේන්තුව දිස්ත්‍රික් කාර්යාල, ආසියානු යටිතල පහසුකම් ආයෝජන බැංකුව සහ අදාළ පාර්ශ්වයන්	
පාරිසරික අනුකූලතාව සේවකයින් සෞඛ්‍යය හා ආරක්ෂාව සඳහා ස්ථාන පරීක්ෂා කිරීම.	දිස්ත්‍රික් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරී කාර්යාලය, වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, වනජීවී සංරක්ෂණදෙපාර්තමේන්තුව දිස්ත්‍රික් කාර්යාල, දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය, ප්‍රාදේශීය ලේකම්, පොලීසිය, ග්‍රාම නිලධාරී, මාර්. සංවර්ධන අධිකාරිය සහ ඉඩමේ අයිතිකරු අනෙකුත් දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ ආයතන, ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානයේ දිස්ත්‍රික් කාර්යාලය, ආසියානු යටිතල පහසුකම් ආයෝජන බැංකුව සහ අදාළ පාර්ශ්වයන්	ලිඛිත හා වාචික සන්නිවේදනය, අදාළ වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම.
ES කරුණු සම්බන්ධව ප්‍රගතිසමාලෝචන රැස්වීම්වලදී ගන්නා ලද තීරණ	දිස්ත්‍රික් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරී කාර්යාලය, වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, වනජීවී සංරක්ෂණදෙපාර්තමේන්තුව දිස්ත්‍රික් කාර්යාල, දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය, ප්‍රාදේශීය ලේකම්, පොලීසිය, ග්‍රාම නිලධාරී, මාර්. සංවර්ධන අධිකාරිය සහ ඉඩමේ අයිතිකරු අනෙකුත් දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ ආයතන, ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානයේ දිස්ත්‍රික් කාර්යාලය, ආසියානු යටිතල පහසුකම් ආයෝජන බැංකුව සහ අදාළ පාර්ශ්වයන්	රැස්වීම්, අදාළ වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම.
දුක් ගැනවිලි විසඳන යාන්ත්‍රණය	අදාළ පාර්ශ්වයන්, AIIB.	රැස්වීම්, අදාළ වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම.

වගුව 7: උපදේශන ආයතන මගින් රැස් කරන ලද තොරතුරු

දිනය	ආයතනය	තොරතුරු සඳහා සම්බන්ධ වූ පුද්ගලයා
2018/10/22 දින වේලාව 15.150 පැය	දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය, පොල්ගහවෙල.	චන්දිම හේරත්, NDRSC නිලධාරී (දුරකථනය හරහා)
2018/10/22 දින වේලාව 15.150 පැය	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, පොල්ගහවෙල.	පොල්ගහවෙල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, ඩී. අනෝමා දිසානායක මහත්මිය. (දුරකථනය හරහා)
2018/10/25 දින වේලාව 11.30 පැය	දිස්ත්‍රික් පරිසර නිලධාරී මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය	ශීතාංජලී සෙනෙවිරත්න මහත්මිය අධ්‍යක්ෂ (දුරකථනය හරහා)
2018/10/25 දින වේලාව 13.30 පැය	ලේකම් - ප්‍රාදේශීය සභාව	නිමාල් ජයසිංහ මහතා (දුරකථනය හරහා)

ඇමුණුම I: ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශයේ චෝරිත ඡායාරූපය

ඇමුණුම II: ආපදා තත්වයේ ස්වභාවය හා උපදේශන අවස්ථා

රූපය a: එස්.ඒ. නන්දසේන මහතා, පොල්ගහවෙල බස් නැවතුම්පලේ කාල සටහන් තබන්නා ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානයේ කාර්ය මණ්ඩලය විසින් ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳව දැනුවත් කරන ලදී. (09-10-2018)

රූපය b: තුවාන් දිල්ශඩ් මහතා ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානයේ කාර්ය මණ්ඩලය විසින් ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳව දැනුවත් කරන ලදී. (09-10-2018)

රූපය c: අධි අවදානම් නිවස- තුවාන් දිල්ශඩ් මහතාගේ නිවස

රූපය d: අස්ථායී රැඳවුම් බිත්තියක් (1982 දී නැනු)

රූපය e: මඩ හා සුන්බුන් පිරි පවතින වාරි පද්ධතිය (1982 දී ඉදි කරන ලද)

රූපය f: හානි වූ රැඳවුම් බිත්තියක්

ඇමුණුම III: පාර්ශවකරුවන් සමග පැවැත්වූ සාකච්ඡා තුළදී අනාවරණය වූ විශේෂ කරුණු

දිනය: 25/10/2018

ආයතනය	සම්බන්ධීකරණ නිලධාරීගේ නම සහ තනතුර	ඉදිරිපත් වූ සැලකිය යුතු කරුණු
මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය	නිතාංජලී සෙනෙවිරත්න මහත්මිය අධ්‍යක්ෂ -මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කය	මූලික තොරතුරු ජර්ශනාවලිය (BIQ) ව්‍යාපෘතිය සඳහා පිරවීමට හා අයදුම්පත ඉදිරිපත් කිරීම අවශ්‍ය වේ. මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය නිර්දේශ සහිතව අනුමැතිය ලබා දෙනු ඇත.
ප්‍රාදේශීය සභාව පොල්ගහවෙල	නිමාල් ජයසිංහ මහතා - ලේකම්	බස්නැවතුම්පොළ පරිශ්‍රය තුළ ඉදි කිරීම් කටයුතු, පැටවීම, ද්‍රව්‍ය ගබඩා කිරීමට සඳහා අනුමැතිය අවශ්‍ය වේ.

ඇමුණුම IV: රජයේ ඉඩම් හිමියන්ගෙන් හා පාරිසරික ආයතන වලින් අනුමැතිය ලබා ගැනීම සඳහා යෝජිත ක්‍රමවේදය

1. නායයෑම් ආපදා අවම කිරීමේ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අනුමැතිය ලබා ගැනීම සඳහා වූ ක්‍රියා පටිපාටිය
  - i. ව්‍යාපෘති සම්පාදන අදියරේ දී PMU හි පාරිසරික හා සමාජ සහ සෞඛ්‍ය සහ සනීපාරක්ෂක අංශයන් මගින් ස්ථානීය විශේෂිත පාරිසරික සමාජ හා කළමනාකරණ සැලැස්ම අධ්‍යයනය කිරීම සිදු කළ යුතුය. එකී සැලැස්ම කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු කරමින්, ව්‍යාපෘතිය තුළින් බලපෑමට ලක්විය හැකි තත්වයන් පිළිබඳ ව්‍යාපෘති යෝජනාවක් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ දිස්ත්‍රික් කාර්යාලයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය
  - ii. මූලික තොරතුරු ප්‍රශ්නාවලිය (BIQ) සම්පූර්ණ කර ඉහත විස්තර සමග ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
  - iii. ESMP පිළිබඳ වැඩිදුර තොරතුරු සම්බන්ධයෙන් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය වාර්තාවක් ඉල්ලා සිටිය හැකි අතර එය ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ අංශය මගින් ලබා දිය යුතුය.
  - iv. ව්‍යාපෘතිය මගින් අනුගමනය කළ යුතු නිශ්චිත වැඩබිම් කොන්දේසි වලට යටත්ව අනුමත කරනු ලැබේ

ඇමුණුම V : අධ්‍යයන කණ්ඩායම

නම	තනතුර	අධ්‍යයන කාර්යය
TDSV ඩයස්	අධ්‍යයකෂ / ESSD / NBRO	කණ්ඩායම් නායක
SAMS දිසානායක	ජ්‍යෙෂ්ඨ විද්‍යාඥ / ESSD / NBRO	ජ්‍යෙෂ්ඨ පරිසර විද්‍යාඥ
ප්‍රභාත් ලියනආරච්චි	විද්‍යාඥ / ESSD / NBRO	පාරිසරික විද්‍යාඥ
H කුසලසිරි	තාක්ෂණික නිලධාරී / ESSD / NBRO	GIS / ජනගහන දත්ත / සමීක්ෂණ ආධාර
සුනෙන් විමලවර්ධන	ස්ථාන භාර නිලධාරී- කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික් කාර්යාලය	භූ විද්‍යාඥ

ඇමුණුම VI: විමර්ශන ලැයිස්තුව

1. අත්වැල්තොට නායයෑම් පිළිබඳ ජා.ගො.ප සංවිධානයේ ශේෂ්‍ර වාර්තාව
2. ගෝලීය පාරිසරික සහ සමාජ කළමනාකරණ සැලැස්ම සඳහා කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ වගකීම් - ශ්‍රී ලංකා නායයාම් අවම කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය - **AIB**
3. පරිසර හා සමාජ කළමනාකරණ රාමුව - ශ්‍රී ලංකා නායයාම් අවම කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය - **AIB**
4. නැවත පදිංචි කිරීමේ සැලසුම් රාමුව - ශ්‍රී ලංකා නායයාම් අවම කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය - **AIB**